

KPM BA MAGAZÍN

číslo 2

NEPREDAJNÉ

www.kpmbratislava.sk

11 x MODEL
9 x INBOX

SERIÁL: Ako na to - TERÉN II

pripravili

Ronald Kvarta
kvarta@kpmb Bratislava.sk

Vladimír Begera
begera@kpmb Bratislava.sk

príspevky

Vladimír Adame
vadame@kpmb Bratislava.sk

Vladimír Begera
begera@kpmb Bratislava.sk

Roman Čajka
cajka@kpmb Bratislava.sk

Tomáš Juriga
juriga@kpmb Bratislava.sk

Martin Jursa
jursa@kpmb Bratislava.sk

Stanislav Keveš
keves@kpmb Bratislava.sk

Ronald Kvarta
kvarta@kpmb Bratislava.sk

Branislav Lukačovič
lukacovic@kpmb Bratislava.sk

Miroslav Mariáš
marias@kpmb Bratislava.sk

Anton Mizera
mizera@kpmb Bratislava.sk

Peter Straka
straka@kpmb Bratislava.sk

**KPM BA
MAGAZÍN**

magazín nájdete na www.kpmb Bratislava.sk/magazin

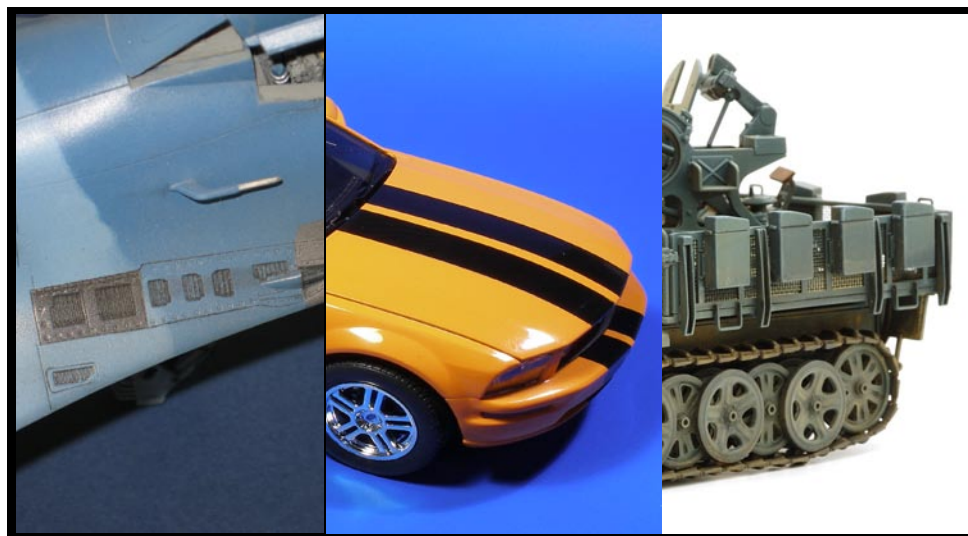
Ďakujeme...

...za prejavovaný záujem a reakcie k prvému číslu nášho magazínu. Robili sme niečo pre nás veľmi nové a predsa len sme nevedeli s akou odozvou sa stretneme. Reakcií bolo dosť. Dostali sa k nám cez internetové fóra, mailom i osobne. Niektoré prišli dokonca zo zahraničia. Všetky boli vlastne pozitívne, mnohé nadšené. Ešte raz vďaka, pre nás je to tá najlepšia odmena za odvedenú prácu!

Vo viacerých ohlasoch na prvé číslo sa objavila aj obava, že najťažšie je vydať ďalšie nové číslo. My sa teda budeme snažiť. Pomáha nám aj to, že nemáme pevne stanovené hranice. Nie je dopredu jasné, aký rozsah bude mať nasledujúce číslo. Ako v tejto chvíli už môžete vidieť, toto číslo narástlo. Mali sme sa s Vami o čo podeliť, sťahujete si preto aj väčší súbor.

Povedali sme si, že nebudeme mať presný harmonogram vydávania. Avšak už teraz vieme naznačiť, kedy budeme pripravovať tretie číslo. Keďže ide leto a v lete je to často s lepením modelov horšie (dovolenky, outdoorové lákadlá, a v poslednej dobe aj to teplo), počkáme dostatočnú dobu, kým sa naplno rozbehne jesenná modelárska sezóna.

Užite si teda toto veľké letné vydanie. A znova dajte vedieť, ako sa Vám páči či nepáči...

Obsah je chránený autorským zákonom. Magazín je určený na voľné stiahnutie zo stránok KPM Bratislava. Je možné čítať ho v elektronickej, alebo tlačenej podobe. Nie je dovolené kopírovať ani upravovať žiadne jeho časti za účelom ďalšieho použitia. Magazín je NEPREDAJNÝ. Nie je dovolené predávať ho (ani žiadnu jeho časť) v akejkoľvek forme, alebo ho dočasne poskytovať (ani žiadnu jeho časť) za úplatu. Distribúcia prostredníctvom internetu je možná len prostredníctvom umiestnenia odkazu na stiahnutie z domovskej stránky www.kpmb Bratislava.sk/magazin

**WWW
KPMBRATISLAVA
sk**

- 42 .. Profil
- 43 .. Bez slov
- 46 .. Telford 2006 II.
- 52 .. Tipy a triky
- 53 .. Ako na to - Terén II.
- 54 .. Ako na to - Kovom na kov
- 55 .. Objektívom - Connie
- 58 .. Produkty KPMBA
- 59 .. Test - Ohýbačka leptov
- 60 .. Inbox
- 70 .. Fotoreportáž

MODELY

- 4 .. Sd.Kfz. 10/5 & 2-cm-Flak38
- 12 .. Pre Howarda...
- 20 .. DUKW
- 21 .. Tank v pieskovom
- 23 .. M4A3
- 24 .. Chevrolet Monte Carlo 2006
- 26 .. M-36 Jackson
- 27 .. Flanker C
- 30 .. Mustang GT 2005
- 36 .. Nebojte sa chrobákov II.
- 39 .. Púštni mohykáni

Sd.Kfz. 10/5 & 2-cm-Flak38

Roman Čajka

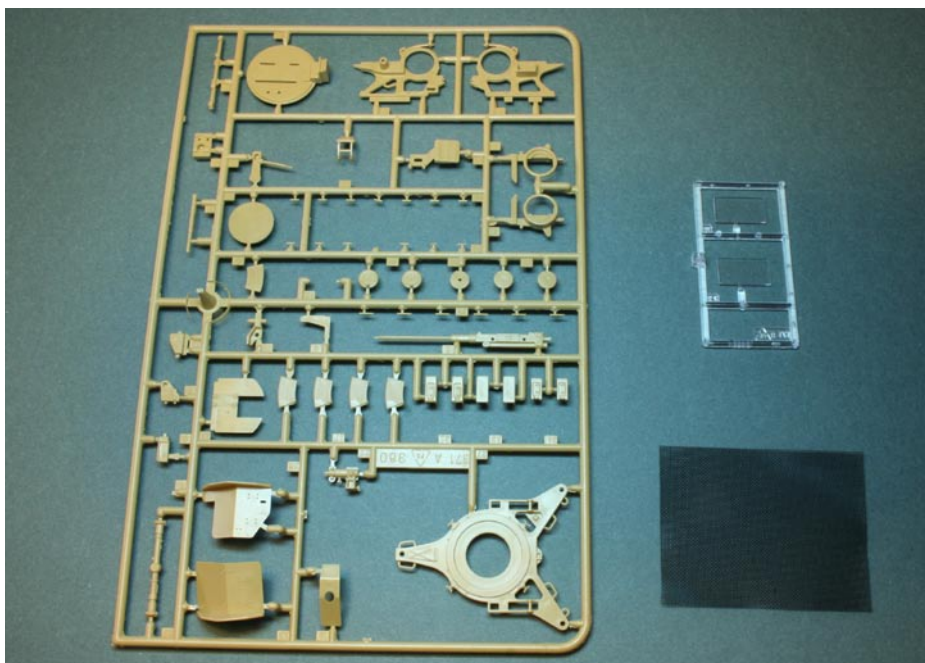
Vozidlo, ktorého základom bol Demag D7 – delostrelecký ťahač, ozbrojené 20 mm protiletadlovým kanónom Flak 38. Bolo používané na všetkých frontoch, vyrábané v dvoch hlavných modifikáciách. Staršia verzia nemala opancierovanie priestoru vodiča a spolujazdca, neskoršia, aj vzhľadom na čoraz častejšie využívanie ako prostriedok priamej palebnej podpory pechoty, bola doplnená o opancierovanie kabíny.

Model bude súčasťou diorámy spolu s príviesným vozíkom a obsluhou kanónu, ale o tom zase v niektorom z ďalších čísel magazínu.

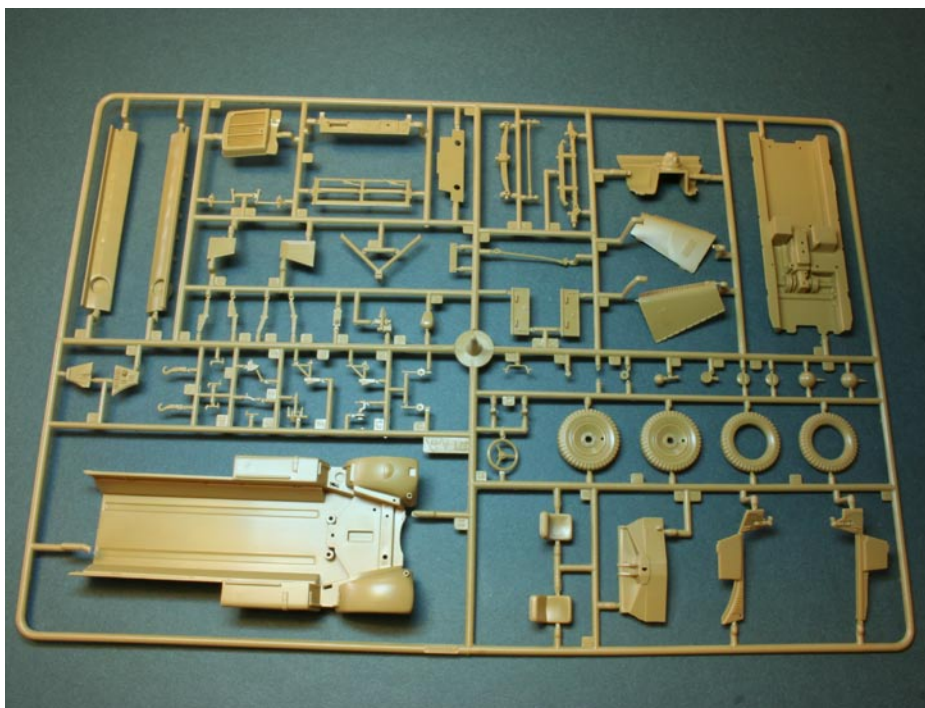
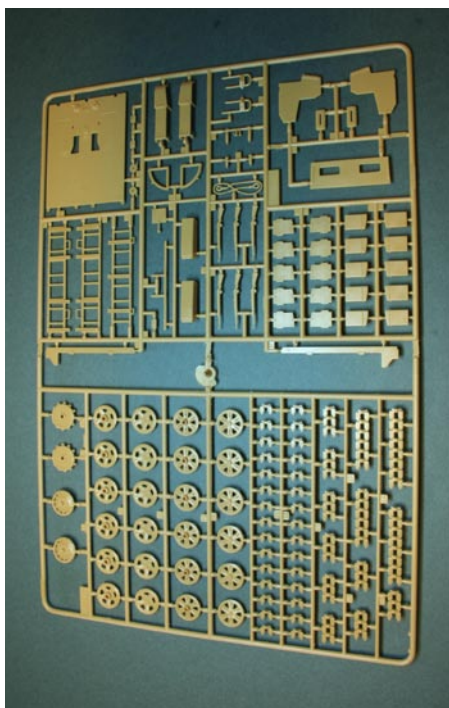
Model je zabalený v relatívne veľkej škatuli s nepraktickým bočným otváraním, s kresbou vozidla v zimnej kamufláži. Na bokoch škatule sú vyobrazené kamuflážne schémy vozidiel, ktoré sú uvádzané v pracovnom návode.

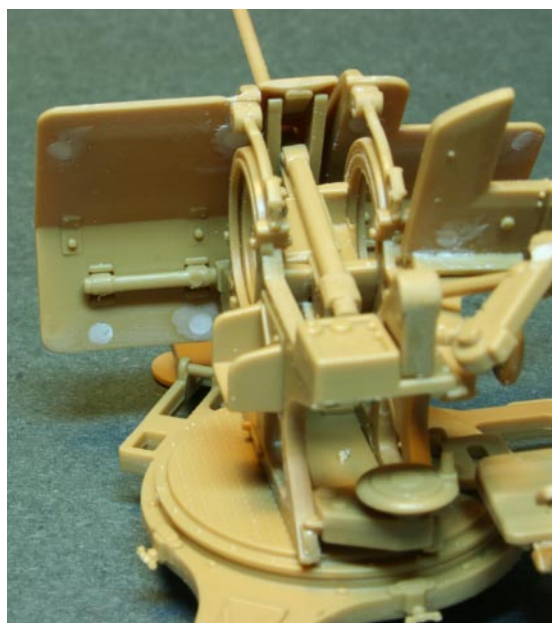
V škatuli nájdeme dva väčšie (vozidlo) a jeden menší (kanón) rámik s dielmi z pieskového relatívne ľahko opracovateľného plastu, jeden rámik čírych dielov na zasklenie predného skla, sieťovinu z mne neznámeho plastu, malý aršík s dekálmi pre štyri verzie vozidla a pracovný návod.

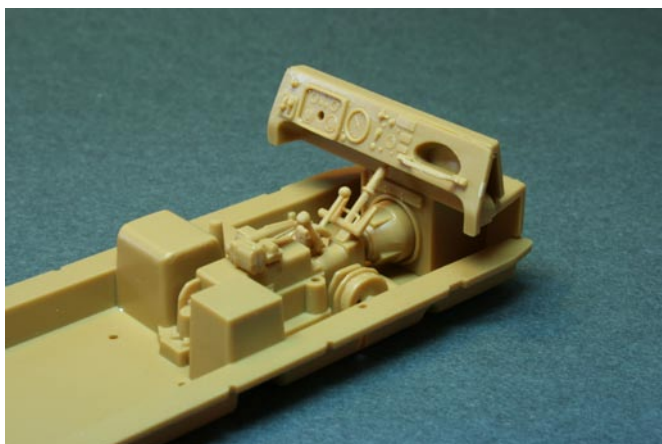
Model nie je pôvodným výrobkom fy. Revell, ale jedná sa o starší model z produkcie fy. Italeri, teda aj kvalita výlis- kov nie je na súčasnej úrovni, no je však celkom dobrá, nenájdeme neduhy ako

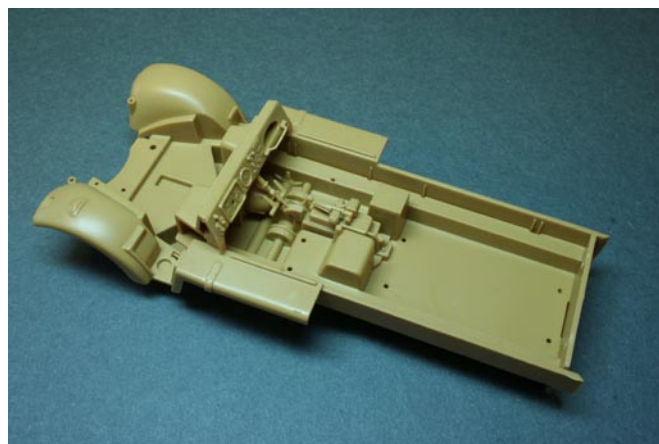
nedostrieknuté časti a otrepy. Jediným nedostrieknutým miestom bol pravý predný blatník, avšak po jemnom pretmelení povrchu sa to podarilo odstrániť. Na niektorých menších dieloch je presadená deliaca rovina formy, ale bez problémov odstrániteľná prebrúsením. Stopy po vyhadzovačoch sú väčšinou umiestnené tak, že po zostavení ich nie je vidieť, výnimkou boli iba stopy na štíte kanónu a z vnútornej strany pancierovania kabíny vodiča. Tie prvé som zatmelil a druhé nepoužil nakoľko som sa rozhodol postaviť verziu bez nich.

Niektoré diely sú relatívne hrubé (štíty, pancierovanie), sú však jednoducho nahraditeľné fototeptanými dielmi od niektorého so známych výrobcov. Ja som sa však rozhodol postaviť model iba „z krabičky“ bez použitia doplnkových setov.

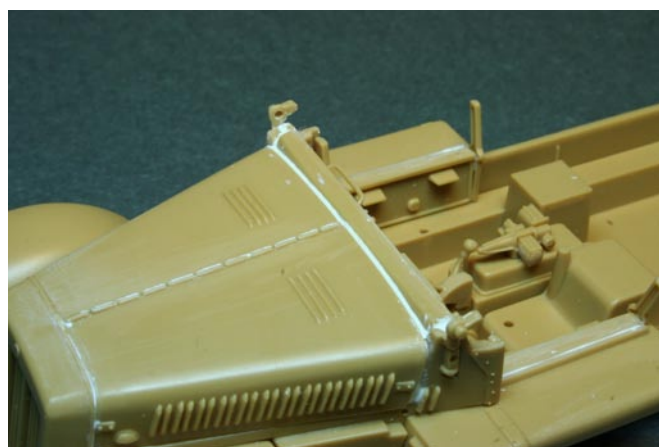
Stavbu som začal zostavením interiéru kabíny, avšak bez sedadiel, ktoré doplním až po na-farbení a patine kabíny.

Interiér som vsadil do spodnej časti korby...

... dolepil diely, na ktoré sa neskôr budú lepiť pojazdové kolesá, a vlepil diely prednej kapoty, kde som v podstate jediný krát použil tmel vo

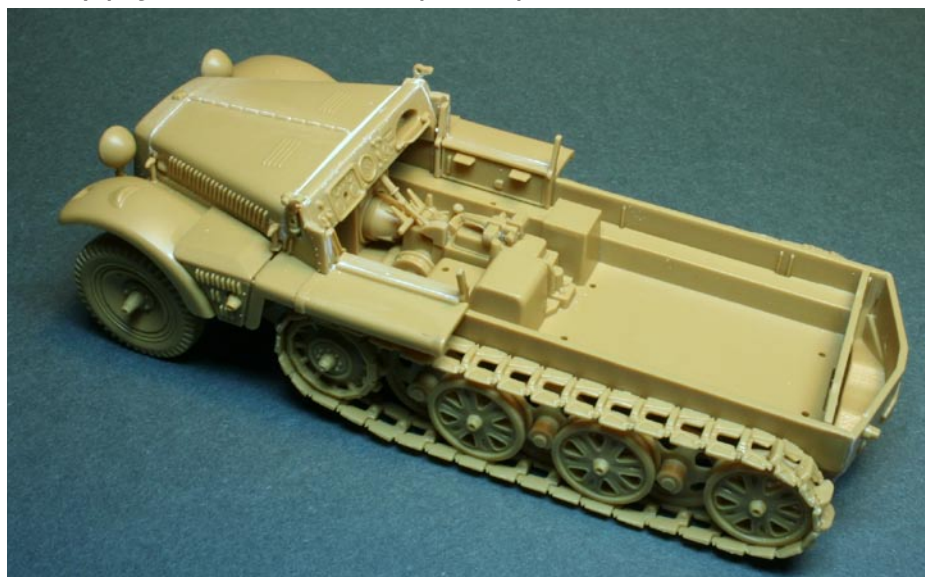
väčšej miere, a to v napojení kapoty na diely kabíny

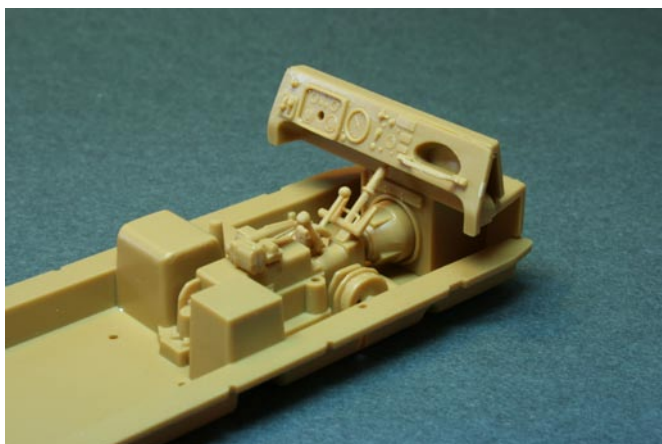
V prípade, že sa rozhodnete postaviť verziu s prídavným pancierovaním, klúadne sa na to vykašlite, po jeho zostavení medzera nebude vidieť. Pri zostavovaní bočných dielov kabíny som trochu tápal, nakoľko pracovný návod nie je celkom jednoznačný. Väčší problém bol zo schránkami na pušky posádky, ktoré sa nachádzajú na predných blatníkoch, ale akoľvek som sa snažil, premeriaval, prikladal, študoval fotografie predlohy ako aj modelov na internete, nijako mi nechceli zapasovať. Diery predznačené na blatníkoch boli posunuté rádovo v milimetroch. Keď že som však na internete našiel aj fotografie bez týchto schránok, rozhodol som sa ich nakoniec

nepoužiť.

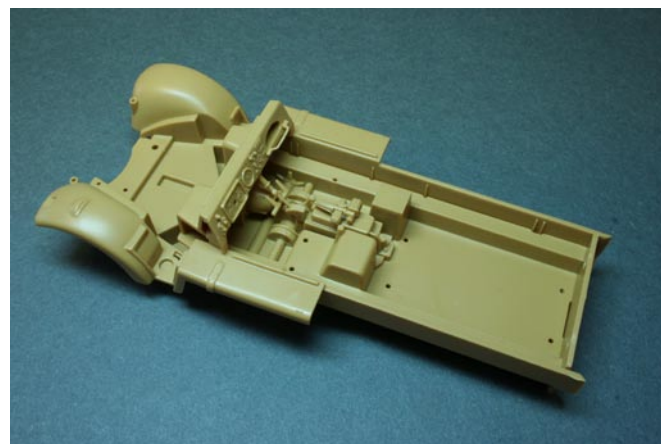
Model má pásy kombinované z jednotlivých článkov a rôzne dlhých úsekov, a aby som mohol zostaviť oba pásy a farbiť ich vcelku, nasadil som nasucho všetky pojazdové kolesá a zlepil

pásy. Na ich lepenie používam lepidlo Revell Contacta, ktoré necháva spoj pár minút pružný a dovoľuje tvarovanie pásu. Po vytvrdnutí je možné pás zložiť vcelku a relatívne ľahko farbiť a patinovať.

Stavbu som začal zostavením interiéru kabíny, avšak bez sedadiel, ktoré doplním až po na-farbení a patine kabíny.

Interiér som vsadil do spodnej časti korby...

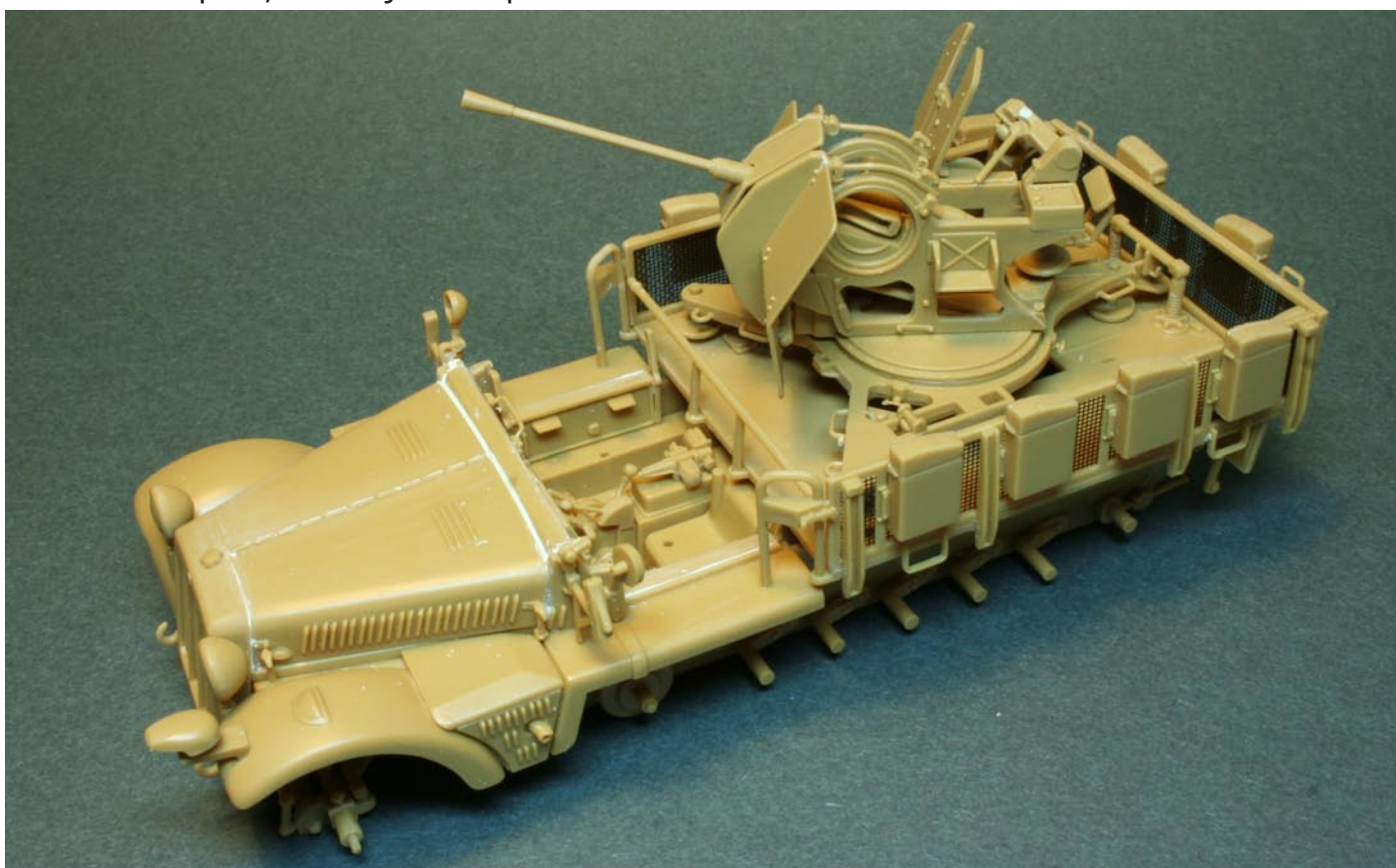
Po zostavení podvozku prišiel na rad priestor kanónu. Bočnice je možné zostaviť v sklopenej – vodorovnej bojovej polohe, čo výrazne zväčšilo priestor, na ktorom sa mohla pohybovať obsluha kanónu, alebo v transportnej polohe, pre ktorú som sa rozhodol.

Pre znázornenie sieťoviny na týchto bočniciach výrobca prikladá malý kúsok sieťoviny. Na prilepenie na plast som použil filmové lepidlo, ktoré jem-

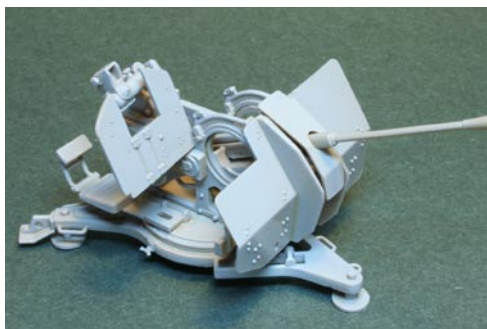
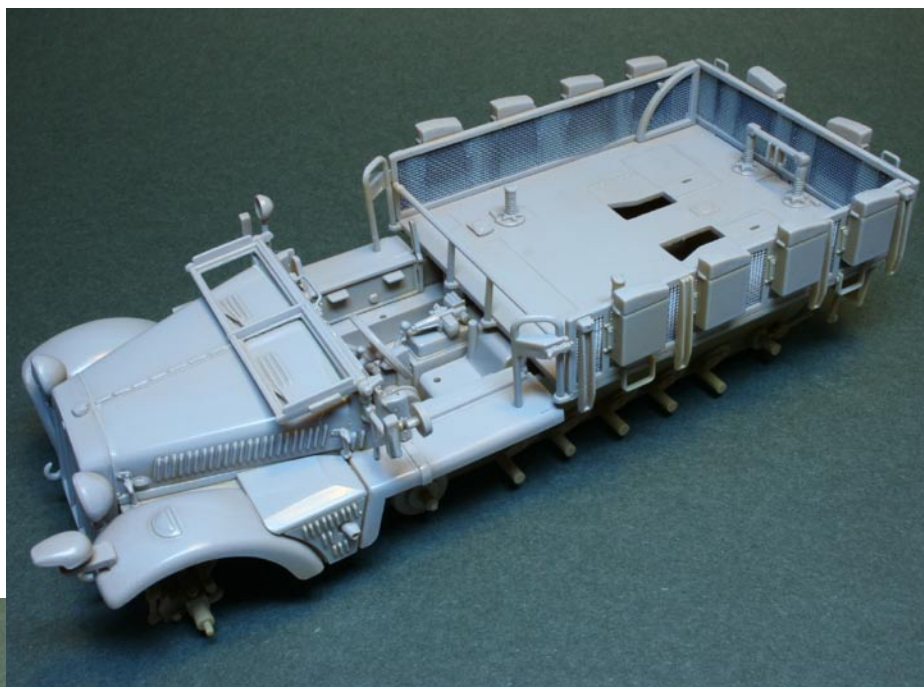
ne naleptalo plast bočníc a po pritlačení jednotlivých presne narezaných dielov sieťoviny ich prilepilo a nezanechalo stopy po lepidle.

Zostaviť kanón nebol problém, bolo treba len zatmeliť stopy po vyhadzovačoch na štíte kanónu a prebrúsiť stopy po deliacej rovine na hlavni.

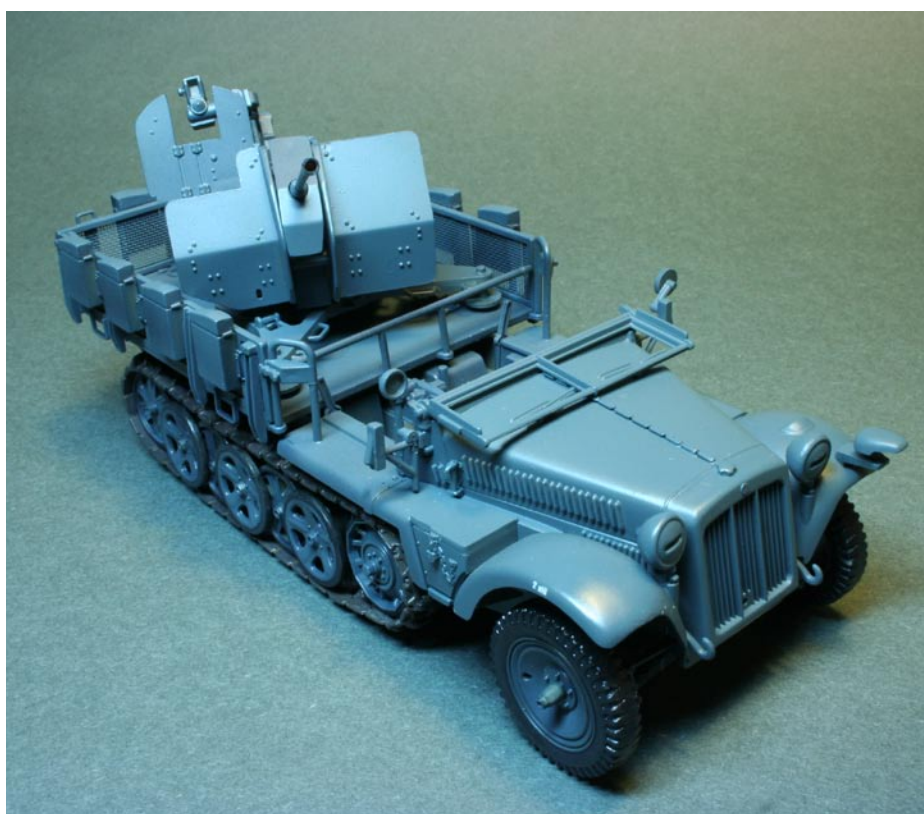
Vzhľadom na charakter modelu som sa rozhodol model farbiť v podzostavách a to vozidlo, kanón, jednotlivé kolesá, pásy a niektoré doplnky interiéru.

Po odmastení modelu som nastriekal niekoľko jemných vrstiev Surfaceru 1000, prebrúsil, nedostatky pretmelil Mr. Dissolved Putty a opäť prestriekal Surfacerom.

Panzer Grau je Gunze Mr. Color č. 40, zosvetlená bielou. Týmto mixom som nastriekal celý model niekoľkými vrstvami redšej farby. Pásy som nastriekal mixom na pásy vlastnej výroby, ktorého zloženie je nasledovné – nejaká tmavá sivá, hrdzavá, a gunmetal, v pomere približne 3:1:1. Nasledovalo nafarbenie pneumatík a gumových obručí farbami Vallejo Model Color.

Následne som jednotlivé podzostavy zostavil dohromady a v ďalšej práci už pokračoval s modelom vcelku. Miesta pod dekály som nastriekal lesklým lakom a dekály zafixoval pomocou vodičiek Agama. Vzhľadom na to, že sa jedná len o dekály poznávacích značiek a čísiel udávajúcich tlak v pneumatikách a sú nanesené na plochách bez výstupkov ich prilnutie nebol problém. Pre ochranu dekálov pri ďalšej patine som ich opäť prestriekal lesklým lakom.

Nasledovalo dofarbenie detailov, prevažne farbami Vallejo na štetec.

Po nanesení filtrov a ich zaschnutím som na jednotlivé plo-

chy naniesol bodky olejových farieb biela, okrová, modrá a žltá a ich rozmývaním som sa snažil navodiť vzhľad vyblednutej farby

Záverečné zhodnotenie:

Model sa stavia relatívne ľahko, pri jeho stavbe nás nečakajú nejaké nástrahy a navyše, pri použití doplnkových setov je možné postaviť kvalitný a neopozieraný model nielen do vitríny, ale aj na súťaž.

Potom nasledovali techniky wash a drybrush a na záver jemné prestrieknutie matným lakom.

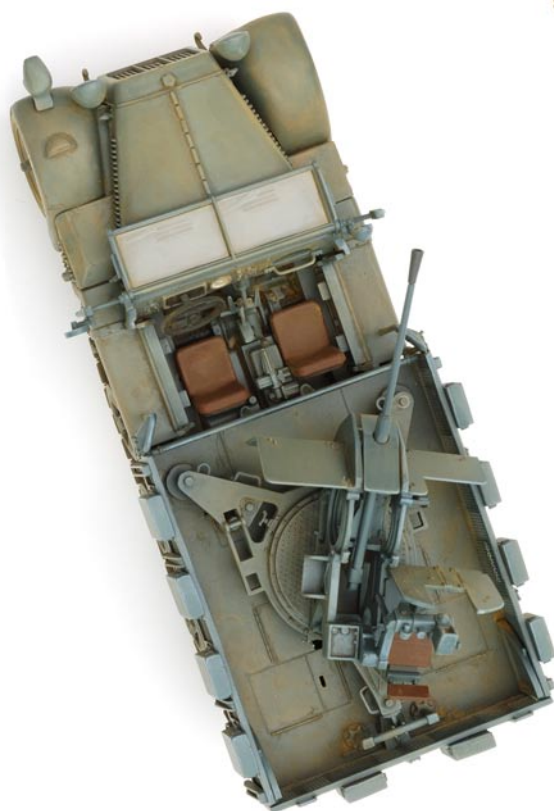
Spodná časť vozidla bola nepravidelne prestriekaná veľmi nariadenou pieskovou farbou ako podklad pre pigmenty. Pigmenty som naniesol v troch krokoch, prvým bolo nanesenie malých množstiev pigmentu Star Dust svetlá zem na model a následne zafixoval riedidlom Mr. Hobby Color Thinner. Po ich zaschnutí nasledovalo pretretie častí podvozku veľmi zriedeným mixom zmesi pigmentu a riedidla. Pri použití tejto metódy na členitých miestach dôjde podľa môjho názoru k realistickému zaprášeniu týchto častí. Posledným krokom bolo nanesenie pigmentu mäkkým štetcom na plochy modelu a sfúknuť prebytočného pigmentu. Pri použití tejto metódy na záver imitujeme zanášanie podobne ako usádzanie zvířeného prachu na skutočné vozidlo.

Model na recenzii poskytla firma HT Model, dovozca značky Revell do SR.

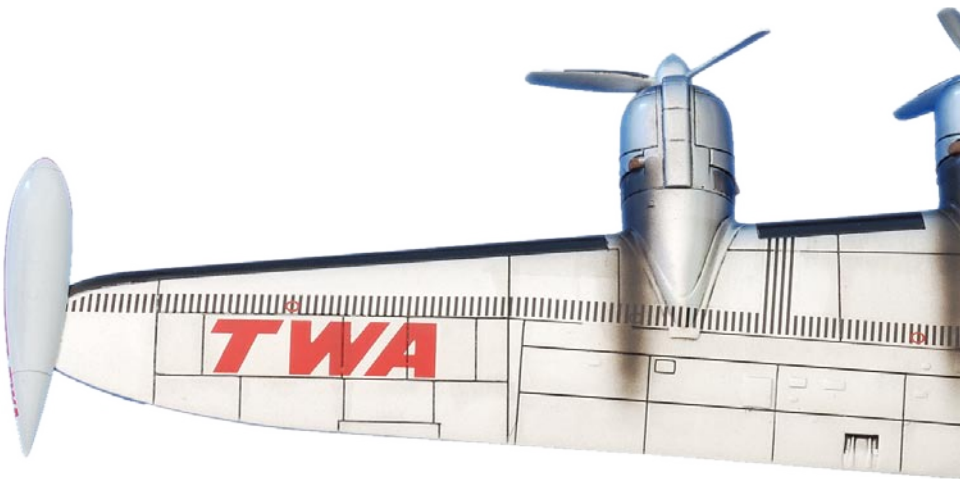

Vladimír Begera

Každá novinka na poli modelov „dopravákov“, pre ktoré je mierka 1/144 ideálna a už dobre zabehnutá, ma vždy poteší a nikdy netrvá dlho, než sa stane súčasťou môjho skladu. Nemecký Revell si ako jeden z mála výrobcov nielenže drží túto časť svojej produkcie a vy-

trvalo ju inovuje rôznymi dekálovými verziami, ale aj dopĺňa úplne novými kitmi. Takýmto prípadom je aj Lockheed L-1049G Super Constellation, novinka pre marec 2007.

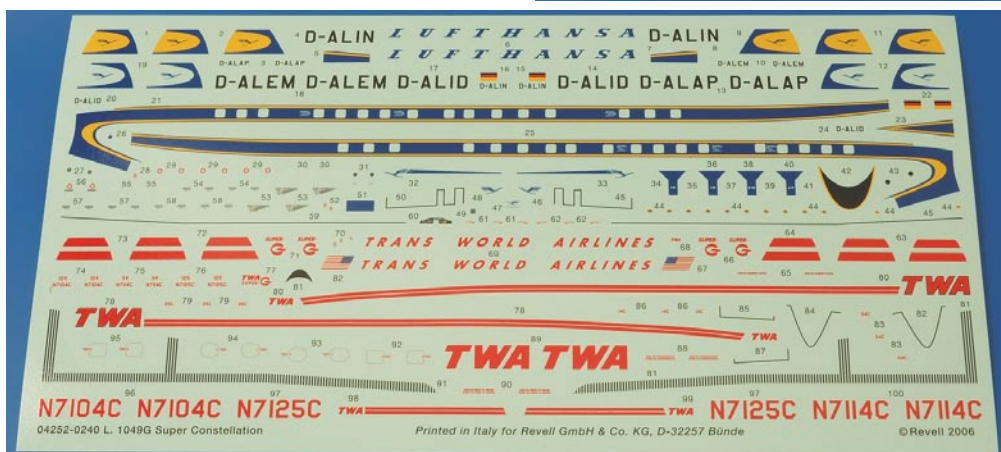
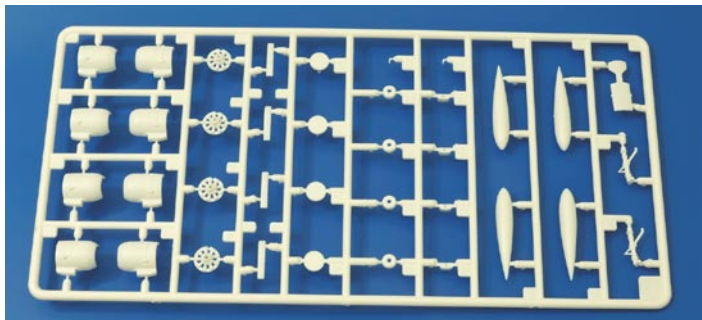
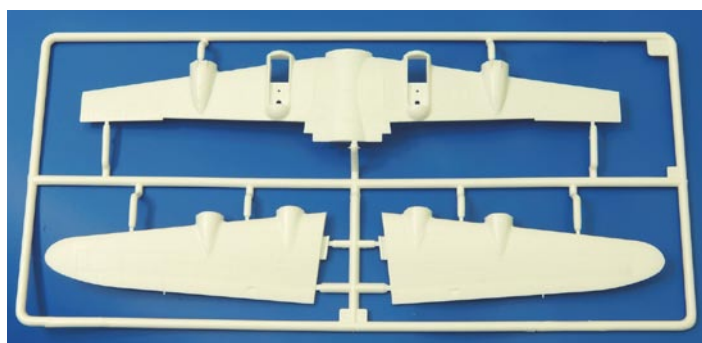
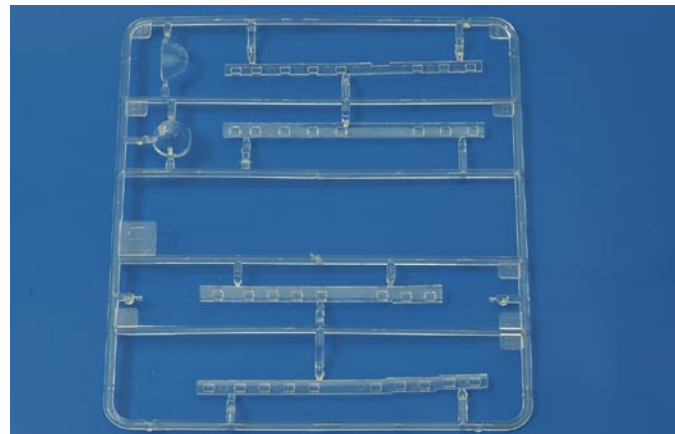
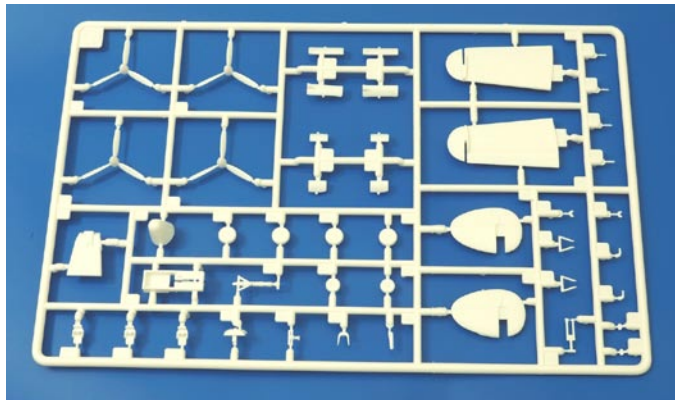
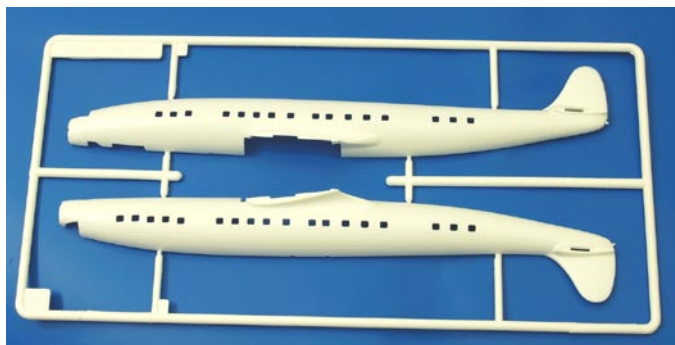
Connie patrí medzi najvýznamnejšie typy histórie letectva a nie je potrebné ju dlho predstavovať. Prvé civilné lietadlo schopné nonstop letu cez Atlantik je úzko späté s menom Howard Hughes, americkým miliónárom, aviatikom, priemyselníkom, filmovým producentom a nesporným playboyom, ktorý v novom navrhovanom lietadle z dielni Lockheed videl prevratnú budúcnosť a letecký svet ohromil, na tú dobu neslýchanou, objednávkou na prvých 40 vyprodukovaných kusov.

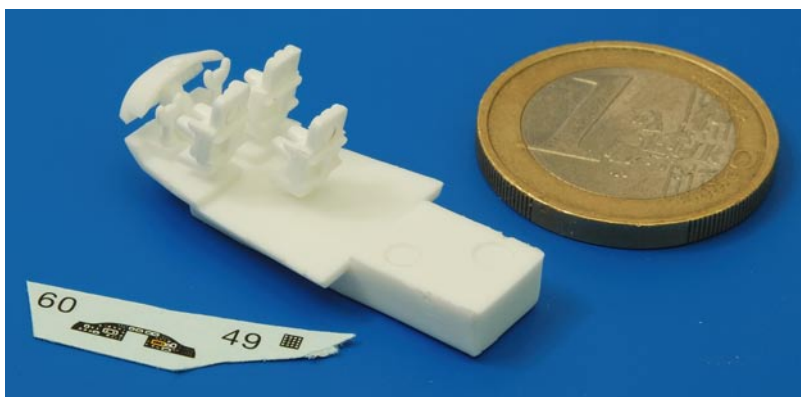
Verzia G bola výrobne najpočetnejšia, a okrem nových motorov a iných zlepšení priniesla možnosť nosiť prídavné palivové nádrže na koncoch krídla. Fakt, že práve táto sa dostala aj do flotily nemeckého dopravcu Lufthansa, bol asi tým, prečo sa Revell do modelu pustil. I keď som pôvodne plánoval ju postaviť práve v tomto vyhotovení, neskôr som to zmenil v prospech TWA, ako poctu Howardovi...

Balíček, rozbaľ sa!

Z boku otváraná škatuľka s číslom 04252 obsahuje 5 rámečkov so stavebnými dielcami (jeden číry), rozmerný aršík s dekálmami pre stroje Lufthansy a TWA a samozrejme stavebný návod. Diely sú vyhotovené na špičkovej úrovni z bieleho plastu. Details sú naznačené jemným rytím. Na trupe ale mohlo byť ostrejšie. Revell už typicky ponúka model postaviť ako na podvozku, tak aj bez neho, v zatiahnutej polohe. Čírymi dielmi tento krát máme možnosť „zaskliť“ všetky okienka cestujúcich. Neštandardné na túto mierku je vyhotovenie kokpitu a veľmi pekne stvárnená podvozkové nohy i so šachtami a ich krytmi.

Vybavenie pilotnej kabíny je všeobecne v tejto mierke neštandardné, a ak aj býva, málokedy dosahuje kvality, ako je to v prípade Constellation. Dokonca ani „dekál“ na palubnú dosku nechýba. Jediným nedostatkom je skutočnosť, že nič z tohto po uzatvorení do trupu vidieť nebude.

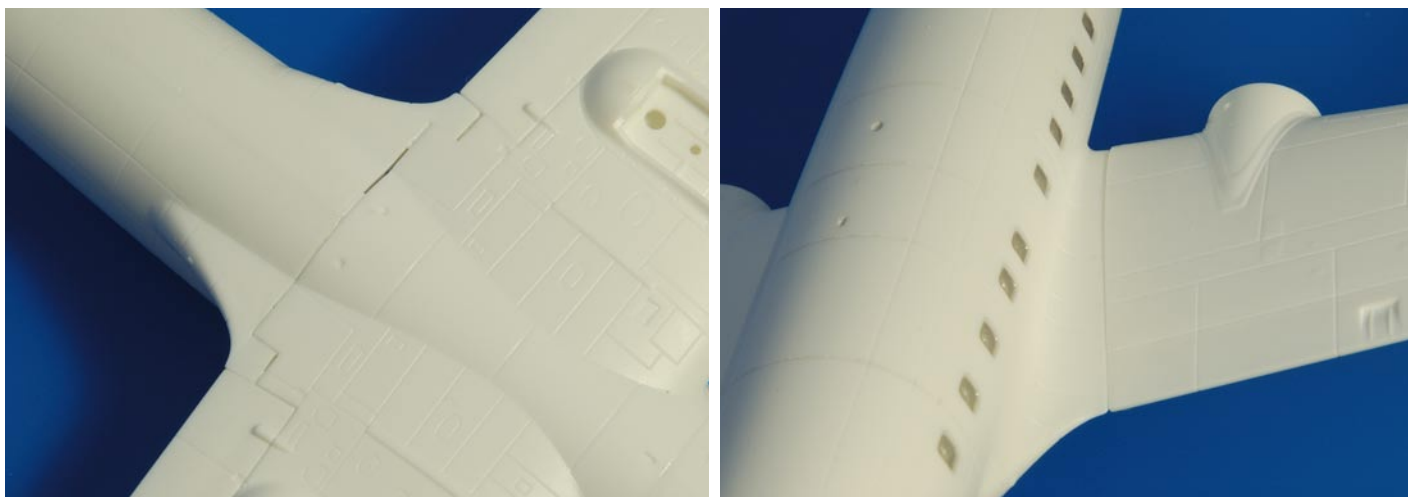
Okná kabíny cestujúcich sú riešené čírymi dielmi. Do trupu pasujú dobre, no hlavne v prednej časti im kúsok chýba, aby lícovali s vonkajším obrysom trupu. Túto chybu som neupravoval, na prvý pohľad nie je viditeľná.

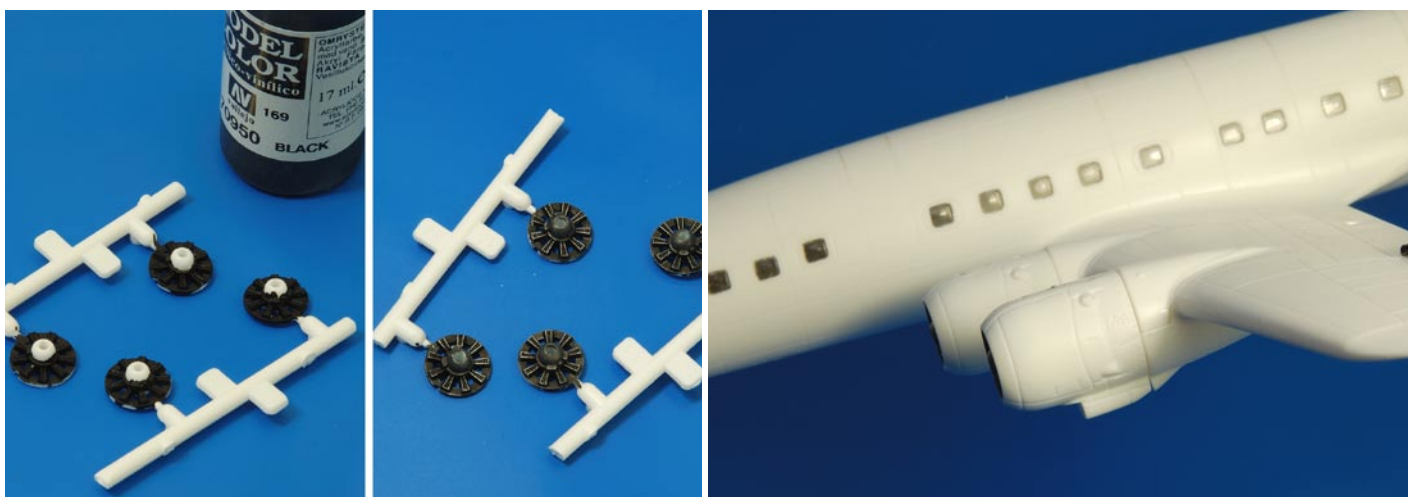
Zlepiť polovice trupu neprináša problémy, dôkazom čoho je fakt, že bolo použité len lepidlo Extra Thin Cement. Spoj je postačujúce len jemne prebrúsiť a vyleštiť, nie však v spodnej časti pred a za krídlom, kde si to vyžaduje aj drobné tmelenie. Nezapadnite na závažie! Teda, ak nechcete, aby Vám Connie sedela na zadku, ako mne...

Väčšie množstvo štipcov (upravených nalepením kúskov brúsneho papiera na svorky) nikdy nie je na škodu a proces lepenia väčšiny dielov výrazne uľahčia. Krídlo Connie lícuje výborne, upraviť spoj hornej a dolnej poloviny je potrebné v mieste koncových oblúkov. Úsilie vyprodukovať čo najtenšiu odtokovú hranu má za následok prepadliny na povrchu v mieste klapiek.

Napriek tomu, že si vždy želáme opak, spoj krídlo - trup, nie je ideálny. V spodnej časti je to hlavne veľké špára, v hornej zase výrazný „schod“, ktorý musíme odstrániť. Aby toho nebolo málo, dotyčné miesta sú klasicky zle prístupné.

Pohonné jednotky Wright R-972 TC-18 DA-3 sú síce len naznačené, a veľa z nich i tak vidieť nebude. Natrieť matnou čiernou a „drybrush“ striebornou je jednoduchý a rýchly spôsob ich úpravy. Motorové gondoly sú vydarené, no ich lícovanie na krídlo je asi najslabším článkom stavebnice. Tieto partie sa extrémne zle opravujú a strieborný finiš ukáže i ten najmenší nedostatok.

Po nalepení podvozkov i s krytmi šácht a zamaskovaní všetkých čírych dielov (Kabuki páskou) už nasledovalo nastriekanie Surfaceru 1000. Po ňom oprava nájdených nedostatkov a ďalšia vrstva.

Plánovaný Natural Metal Finish krídla, chvostových plôch a spodnej časti trupu vyžaduje perfektne pripravený povrch a nedokáže odpúšťať. Surfacer sa mi osvedčil, je ale potrebné ho vyleštiť, napríklad Leštidlami KPMBÁ. Ako prvú som na model nastriekal bielu Super White. Farba je lesklá a vynikajúco kryje.

Po zamaskovaní bielych plôch Kabuki páskou som pololesklou čiernou nastriekal „Goodrich“ a tie následne tiež zamaskoval. Na rad prišlo striekanie metalických farieb Gunze Super Metallic, ktoré sa okamžite po mojej prvej skúsenosti s nimi stali jedinou alternatívou pre tvorbu NMF.

Využil som iba jeden odtieň ako základ - Super fine silver. Povrch som rozbil nastriekaním krídeliek, klapiek a výškových kormidiel zosvetleným odtieňom (pridaním pár kvapiek bielej), niektoré panely zase dostali tmavší nádych, keď do základného odtieňa bola prímiešaná Stainless steel. Keďže farby schnú veľmi rýchlo, celý proces netrval dlho a na maskovanie som využil Kabuki pásku

Priamo na tento povrch, bez nejakých príprav, som za pomoci Gunze Mark Softer naniesol dekály. Na margo ich kvality a práce s nimi môžem povedať len jediné - nemá chybu!

Síce som zprvu trochu váhal, čo to urobí s nádherným strieborným povrchom, no predsa som po nanesení „dekálov“ model zalakoval. Zmenu „plechov“ som pocítil, no výsledný efekt bol stále vzhľadný a okraje dekálov a tým aj oni samotné sa na povrchu stratili. Spáry som napustil olejovkami riedenými Migovým terpentínom. Na bielych častiach svetlo sivou, na strieborných zase mixom paynovej šedej a umbry pálenej. Po chvíli som tento „wash“ zotrel papierovými vreckovkami a opäť zalakoval lesklým Gunze Superclearom.

Na záver stačilo už len nafarbiť a nalepiť vrtule, kolesá podvozovej sústavy a natiahnuť tri antény a bolo dokonané.

Záver...

Novinke nemeckého koncernu Revell sa veľa negatívnych vlastností pripísať nedá. Model by s ľahkosťou prekonal i tie najnáročnejšie hodnotenia. Škoda „štandardných“ kritických miest - prechod krídlo/trup a napojenie motorových gondol

- ktoré sa vždy nepríjemne napravujú a doladujú. Po prekonaní týchto úskalí ale máme možnosť získať skutočne výnimočný kúsok do zbierky, verne zobrazujúci tento nesmierne, v histórii letectva významný stroj.

Model na recenziu poskytla firma HT Model, dovozca značky Revell do SR.

Italeri 1/72

Peter Straka

Stavebnica Italeri je veľmi vydaná, detailná, čisto odstrieknutá a hlavne nádherne lícuje. Ale má aj jedno veľké mínus: kolesá. Nakoľko je stavebnica určená aj pre wargamerov, sú v nej niektoré detaily v dvoch verziách: jednoduchšej, určenej pre hráčov, a zložitejšej, určenej modelárom. A hoci sa kolesá podľa tohto spôsobu nachádzajú v stavebnici dvakrát, sú jedny horšie ako druhé, hlavne preto, že obe majú spoločnú chybu: sú zozadu duté (akokeby z nich bola len predná polovica). Že to wargamerom nevádi je mi zrejmé, ale neviem, prečo nemohol výrobca urobiť pre modelárov kolesá nové.....

Hrubá stavba bola záležitosťou pár minút, z priemyselných doplnkov som nepoužil nič, pár detailov som upravil sám (úchytné oká po bokoch sú z drôtov, zasklenie z čirej fólie, motor upravený z nejakej stavebnice PST, atď'....). Náklad na korbe je z pár nepotrebných vecí z môjho vrankoviska, v debničkách sú motor z willisu a (nesmejte sa....) melóny. Tie vznikli nafarbením pár guľôčok, ktoré sa používajú na tesnenie atramentových náplní v „bombičkových“ perách.

Nástrek syntetikami Revell/Humbrol, zosvetlenie, lak, wash, dekály, lak, zaprášenie, drybrush a posledný lak a bolo hotovo. Niekde medzi tým trochu odrenín a hrdze.

Zo stavebnice Italeri za malý peniaz ide s minimálnym úsilím (keď si odmyslím kolesá) a za veľmi krátku dobu postaviť pekný model.

IDEME DO VÄČŠIEHO

24.11.2007

**DOM KULTÚRY
RUŽINOV**

IS - 3M

Trumpeter 1/35

Doplnky: CMK – hlaveň

Po množstve prečítaných článkov o stavbe bojovej techniky som sa rozhodol, že si tiež vyskúšam niečo podobné. Staviam síce lietadlá v mierke 1/48, ktoré lietali v druhej svetovej vojne v Pacifiku, no pokúšenie bolo veľké. Vybral som si pravý protiklad - Sovietsky tank, ktorý si zabojoval až po vojne a mierku som zvolil 1/35.

Už pred kúpou stavebnice som vedel, že chcem model v pieskovej kamufláži, takže voľba padla práve na IS-3M od Trumpeteru. Model na skúšku vyhovoval vo všetkých smeroch. Tank je to mohutný, cena prijateľná, model presný a stavba jednoduchá. Dokúpil som sústruženú hlaveň od CMK, pigmenty Star Dust, na internete som našiel pár fotiek a mohlo sa ísť na to.

Stavbu som začal zostavením podvozku a vane. Navyknutý na lietadlá, zdalo sa mi tých kolies akosi veľa. Dalo trochu práce ich očistiť a skompletizovať, no podarilo sa. Kolesá som striekal a patinoval ešte pred prilepením na už nastriekaný a napatinovaný model. Nasledovalo prilepenie hornej časti korby, blatníky, niekoľko detailov a drobností čo nebol žiadny problém. Na korbu som doplnil kabeláž vedúcu z pod veže ku pyrozámkam prídavných nádrží a pár drobností odpozeraných z návodu na plechy IS-3 1/72 od firmy ABER, ktorý som náhodou našiel

na internete a fotiek skutočných strojov.. Prídavné nádrže boli asi jediné diely, ktoré potrebovali trochu tmelu. Nakoniec som použil len dve na pravom boku. Nasledovalo skompletizovanie veže. Myslím, že tú výrobcu zvládol perfektne. Znázornenie odlievaného povrchu je naozaj krásne a je to vidieť hlavne po napatinovaní. Detaily na veži sú tiež pekné, no úchytky by som odporučil nahradiť drôtenými. Ja som ale použil pôvodné zo stavebnice. Hlaveň CMK je pekná, no trochu som mal problém s jej zalepením do veže. Trochu hrubej sily a bola tam, kde má byť. Poklopy na veži sa dajú nalepiť aj ako otvorené, takže kto chce, môže dorobiť aj interiér.

Pri povrchovej úprave som chcel použiť postup, ktorý úspešne používam pri znázornení odrenín. Ide o jednoduché strhávanie vrchnej farby z podkladovej pomocou lepiacej pásky. Podľa mojich vedomostí Egypt používal stroje, ktoré boli pôvodne striekané zelenou farbou. Neskôr boli prestriekané pieskovým odtieňom, čo sa pri prevádzke muselo zákonite prejaviť odreninami na pôvodný náter. Tento spôsob znázornenia odrenín funguje pri použití syntetického základu

a akrylovej vrchnej farby. Tie farby sa vzájomne nezviažu a vrchná farba ide pekne dolu. Spodnú farbu som použil zelenú Humbrol, vrchnú pieskovú Vallejo, no za dosiaľ mne nevysvetliteľných záhad, piesková nešla dole ani keď som ju prosil. Preto musel prísť k slovu skalpel a to už bolo o inom.. Asi som mal pieskovú naniesť v tenšej vrstve.

Keď už bol "Stalin" otlčený, prišli k slovu patinovacie techniky. Posilnený vedomosťami z článkov o stavaní techniky z Modeláre som sa pustil na pre mňa doteraz pole neorané. Lesklý lak, filtre načervenalou zmesou farby a riedidla, lesklý lak, rozmývanie rôznych olejových farieb riedidlom, lesklý lak, wash tmavým zemitým odtieňom a nakoniec dry brush bielou a žltou olejovkou fixovaný znovu lakom, tento krát pololesklým. Možno sa Vám tam zdá toho laku veľa, ale chcel som mať každý krok zafixovaný aby ho ďalší postup nepoškodil. Používam laky v spreji Gunze. Práca s nimi je jednoduchá a keďže rýchlo schnú, tak aj pohodovo rýchla. Ako posledný krok som si nechal zaprášenie zmesou pieskových pigmentov Star Dust firmy CMK.

Práca s pigmentmi je jednoduchá a výsledok veľmi efektný. Pigmenty som použil dvomi spôsobmi. Tank som chcel urobiť ako odstavený v púšti s malými nánosmi naviateho jemného púštného piesku. Po namiešaní vhodného odtieňa som ho zmiešal s vodou a štetcom nanášal na časti blatníkov, korby, kolesá a pásy. Tým, že voda postupne stekala a zatiekala do prehĺbení a postupne zasychala, vznikol efekt nánosov nafúkaného piesku. Na znázornenie piesočného nánosu a prachu na korbe a veži som použil pigmenty nanášané (naprášané) nasucho guľatým štetcom po celom povrchu s rôznou intenzitou. Keďže som pigmenty už nelakoval, na povrchu vznikol krásny efekt rozdielu lesku farby a prachu. Na znázornenie zhrdzavenia výfukov a častí kolies som použil neriedenú olejovku, ktorú som naniesol tupovaním. Použil som štetec s tvrdším vlasom, čo pekne znázornilo hrubú štruktúru hrdze.

Keďže ide o jednoduchú a presnú stavebnicu, stavba IS-3 mi trvala niečo cez týždeň a bola pre mňa dobrým relaxom. Navyše som si na vlast-

nej koži vyskúšal o čom to tí "technikári" vlastne píšú.

P.S. Pod stolom už čakajú na svoju príležitosť ďalší mnohokolesoví kamaráti.

Martin Jursa

M4A3 Sherman 105mm

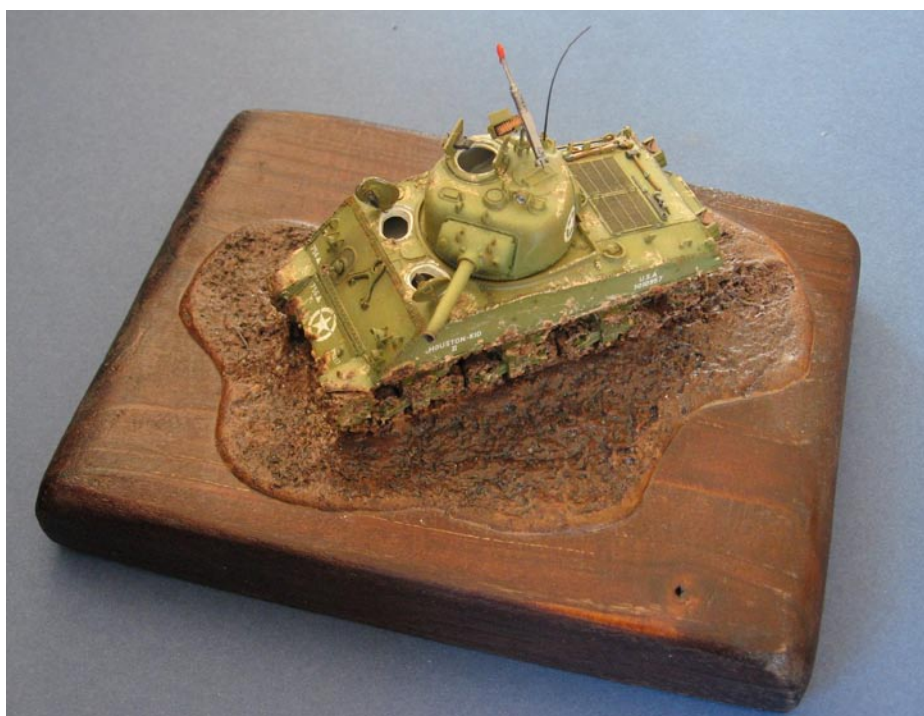
Eduard 1/72

Peter Straka

Stavebnica Shermana so 105mm kanónom je balená v škatuli Eduard, ale vnútro ukrýva aj výlisky Extratech. Hlavne rámček s vaňou korby a pojazdami je úplne identický. Eduard ale pribalil vlastné lepty, ktoré modelu naozaj pomôžu (kryty svetlometov, mriežky, periskopy, rôzne úchytky a držiaky, pásiky na uchytenie náradia a množstvo iných detailov). Výlisky majú niektoré detaily neostre a mierne presadenú formu, čo zamrzí hlavne pri zdĺhavom zostavovaní pojazdov. Nielenže sa každý skladá zo siedmich dielov, ale podľa návodu máme na každom odrezať oba tlmíče a nahradiť ich leptanými, rovnako ako môžeme nahradiť aj takú „kol'ajnicu“ na vrchu pojazdu, slúžiacu na vedenie pásu. Inak pásy sú delené na dlhšie celky a jednotlivé články.

Po únavnom zostavení podvozku som zistil, že z neho aj tak veľa detailov vidieť nebude, a tak som pokračoval v stavbe. Tá už ide rýchlo, brzdilo ju iba použitie leptov. Naznačil som zvary na korbe a štruktúru lieteho panciera na veži. Množstvo leptaných detailov povrch modelu výrazne oživilo a potom som už mohol pristúpiť k povrchovej úprave.

Nástrek syntetikami, zosvetlenie, lak, wash, dekály, drybrush a zase lak. Potom som na model naniesol trochu bahna z herkulesu a múky, ktoré som neskôr dofarboval rôznymi farebnými odtieňmi a rôznymi lakmi za účelom dosiahnutia efektu rôzne starých bahien.

Chevrolet Monte Carlo 2006

Danny Hamlin je mladík, ktorý vstúpil do série Nextel Cup a jednoducho mu to ide. V roku 2006 sa stal nováčikom roku a v roku 2007 sa mu darí ešte viac. No a svoje prvé víťazstvo v Nextel Cup dosiahol v júnovom preteku v Pocono 500. Jazdí vo farbách FedEx, pričom sa striedajú rôzne služby FedEx. Práve v Pocono to bolo FedEx Ground.

NASCAR modely majú výhodu. Dajú sa robiť modely, ktoré sa človeku páčia. Hamlinov voz sa mi páči. Bude to možno nejaká podobnosť s čiernym vozom D. Earnhardta. Každopádne chcel som si ho postaviť. Dekály vydal Power Slide, čo je šťastie, pretože patrí medzi profi vý-

robcov dekátov.

Bola to moja prvá skúsenosť s nimi a dopadlo to dobre.

Model je postavený zo stavebnice Revell-Monogram z roku 2006. Všetky 4 vydané sú úplne rovnaké, takže je jedno, z ktorého. Mal som kúpenú Super Black od Gunze. Po super skúsenostiach so Super White som chcel skúsiť aj tú čiernu. Mal som z nej ale divný pocit.

Smrdela inak ako iné Gunze. A smrdela dlho. Kým farba smrdí, je ešte živá. Preto som sa dlho neodvážil pustiť sa do ďalšej práce. Nechal som povrch definitívne preschnúť a asi pre istotu po 6 dňoch som s ním pracoval ďalej. Vďaka tejto neistote už neplánujem používať super čiernu znova. Vraciam sa ku klasickej čiernej. K dekálom som pristupoval s rešpektom. Predsa len, nie je to lacná záležitosť (pravdu povediac stoja viac ako model samotný). Sú

mimoriadne tenké a bál som sa pretrhnúť, ale iného poškodenia. Sú ale hodne pevné (zvláštnym spôsobom elastické), takže pracuje sa s nimi dobre. Tvary kopírujú dobre a na vodičku reagujú tiež vzorne (Micro Sol). Je to ale iný druh reakcie. Nie to časté zvrásnenie a postupné vyrovnanie po povrchu, ale zmäkčenie. To znamená, že s dekálom sa dá mierne pracovať a postupne viac vodičkou spracovávať. Dokonca aj zadný spojler, ktorý je žiarivo zelený, je odekálovaný (výhoda, dopasovať farbu by bolo hodne náročné), a aj tento komplikovaný tvar dopadol dobre. To, že dekály sú tenké je výhoda aj kvôli tomu, že je treba menej brúsenia laku na zarovnanie povrchu.

Na kolesá som použil dekály z aršíku JWTBM, pretože je presnejší ako dekály, ktoré sú na aršíku Power Slide. Nakoniec práve tie som použil na iný model, pretože v stavebnici tieto dekály nie sú už niekoľko rokov kvôli vysokým licenčným poplatkom. Celkovo si myslím, že sa model podaril, a to práve vďaka príjemným dekálom.

Ronald Kvarta

Revell - Monogram 1/24

Ste z Bratislavy a okolia?

Hľadáte ľudí s podobným koníčkom?

Príďte nás pozrieť!

www.kpmb Bratislava.sk

M-36 Jackson

Extratech 1/72

Peter Straka

V škatuli Extratech s nápisom „extrapack“, nájdeme okrem výliskov aj planžetu s leptami, zopár odlievateľných dielov a sústruženú hlavňu. Lepty, ako je u extratechu zvykom, využijeme skutočne všetky a na správnych miestach. Odliatky tvorí z veľkej väčšiny bagáž, no je odliata čisto a bez bublín. Výlisky nie sú zlé, obsahujú dokonca aj interiér, no sem tam nájdeme otrepy a niektoré detaily sú neostre alebo roztečené, ale aj tak väčšinu z nich nahradia doplnky, takže je to jedno. Pásky delené na dlhšie časti a samostatné články.

Prekvapený som ostal hneď na začiatku stavby. Každý pojazďový vozík sa totiž skladá zo siedmich dielov, a na ten sa ešte majú napasovať lepty. Výsledný efekt je dokonalý, ale ja som si lepty na podvozok (po skúsenosti so Shermanom) odpustil. Pohodová stavba potom rýchlo odsýpa, doplnil som len zvary na korbe a štruktúru odlievanej veže som napodo-

bil pretretím toluénom a následným tupovaním štetcom s tvrdým vlasom. Odlievateľný guľomet doplnený leptami je perfektný a rovnako ako odlievateľná bagáž dodajú modelu na atraktivnosti.

Striekané syntetikami Revell/Humbrol, zosvetlené stredy panelov, filter vodovými farbami a matný lak. Potom som na povrchu urobil malinké bodky temperovými farbami (odtieňov biela, žltá, červená a svetlozelená) a tie som zmýval navlhčeným plochým štetcom. V podstate je to „shading olejovými farbami“, len miesto olejov používam tempery. Potom dekály, lak, wash, zaprášenie, odreniny, hrdza, drybrush a lak.

Na stavebníci oceňujem hlavne atraktivnosť predlohy, množstvo doplnkov a viac-menej bezproblémovú stavbu.

Suchoj Su-27UB Flanker C

Academy 1/48

Peter Straka

Flanker, ako jedno z najelegantnejších lietadiel vôbec, ma fascinuje už veľmi dlho. Preto, keď sa mi naskytla možnosť kúpy stavebnice Academy spolu s leptami a kokpitom za priaznivú cenu, neváhal som ani na moment, hoci som vedel, že moja vitrína nie je dosť veľká pre „hangárovanie“ takého kolosu.

Obrovská škatuľa vôbec nie je predimenzovaná a ukrýva okrem plastových dielov aj leptané sieťky na vstupy vzduchov do motorov. Diely sú odstrekuté čisto, len občas zamrzí posunutá forma. Detailov príliš nie je (hlavne podvozok by si zaslužil viac pozornosti), ale všetky čo sú, sú pekné, ostré. Výhrady mám k číremu prekrytu kabíny. Síce je chváľitebné, že ho výrobca balí v dvoch kusoch, ale načo mi sú, keď oba majú nechutnú deliacu linku po celom obvode. A sú dosť hrubé. Trup, prechádzajúci do krídla, je riešený ako jeden celistvý diel. Stačí zlepiť

hornú a dolnú polovicu, a hrubá stavba je skoro za nami. Lepty Eduard modelu určite pomôžu, hlavne v oblasti podvozku a povrchových detailov. Odlievajú kokpit od Neomegy je bez chyby. Žiadne bubliny, všetko čisté, ostré, jediné, čo som dopĺňal, boli ciferníky prístrojov do palubnej dosky, ktoré som vyrezal z fólie určenej pre prístrojovku od Eduardu, a tiahla na katalpovanie sedadiel. Set tiež

obsahuje acetátový prekryt kabíny, ktorý nahradí nepodarok zo stavebnice.

Na samotnej stavbe nie je čo popisovať. Žiadne záludnosti neskrýva, tmeliť bolo treba iba minimálne, spoje sacích kanálov a v zadnej časti spoju oboch polovíc trupu (v oblasti medzi krídlom a výškovkou), kde bol horný diel širší. Inak všetky ostatné diely lícujú presne. Hrubá stavba je pomerne krátka záležitosť (určite kratšia ako zostavenie a farbenie kokpitu) a preto som pomerne rýchlo pristúpil k farbeniu.

Celý nástrek bol robený syntetickými farbami Revell, Humbrol a Model Master, ktoré medzi sebou bez problémov miešam. Správny odtieň sa snažím dosiahnuť od oka, lebo farby uvádzané v návodoch sú často úplne mimo. Začal som vrstvou bielej, ktorá poslúžila ako základ, na ktorý som naniesol svetlomodrú (spodné plochy, a časť vrchných), základom ktorej sa stala H89. Nasledoval

nástrek svetlej modrošedej farby, ktorá vznikla primiešaním takých 30-40% ModelMasteru FS35109 do poloprázdnej plechovky od pololesklej Revell SM374. Posledná farba je tmavomodrá, namiešaná v plechovke Revell 56 so zvyškami SM374 a FS35109 a bielej. Všetky uvádzané pomery sú len približné. Postshading som robil pri umelom svetle a dosť som ho prehnal, preto som to celé musel ráno stlmovať prestreknutím riedenou kamuflážnou farbou. Metalické časti sú striekané metalickými Revellkami, len s mi zdalo, že veľmi kričali, tak som ich ešte strekol riedenou čiernou.

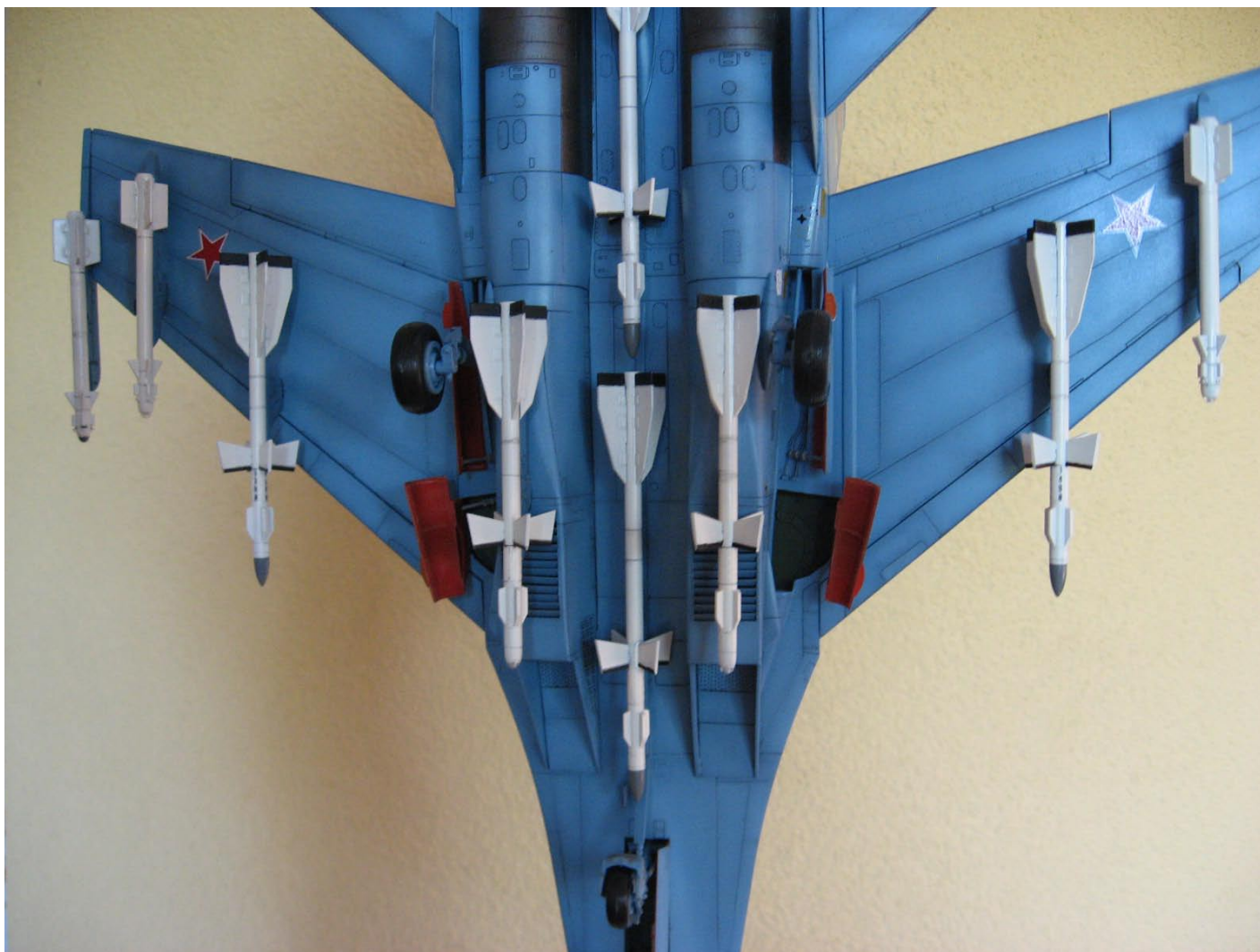
Špáry sú napustené riedeným tušom. Dekály mali mierne posunutú súťaž, ale na druhú stranu, boli pekné tenké a celkovo sa s nimi dobre robilo (na čo som u Academy nebol zvyknutý). Patina kriedami.

Celý model je pomerne ťažký a ja som ešte pre istotu

pridal do prednej časti trupu aj olovo (aby náhodou model nepadal „na zadok“), a preto teraz, keď čo i len slabodrgnem do stolu, sa celý model rozkýve. Kovové podvozkové nohy by to vyriešili.

Neubehli ani dva týždne, a už som musel rozmýšľať, kam Flankera umiestnim. Našťastie, po dlhom skúšaní, som našiel takú polohu modelu, v ktorej sa mi (síce natesno) zmestí do vitríny. Stavebnica je momentálne vyrábaná aj rôznymi čínskymi výrobcami za zlomok pôvodnej ceny, ale je to podpísané na kvalite.

Mustang GT 2005

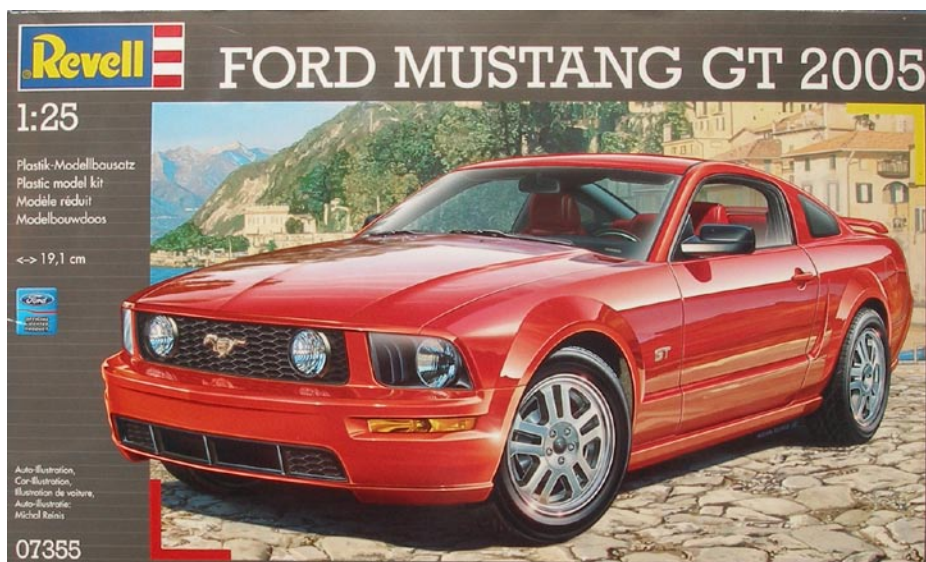
Revell - Monogram 1/24

Ronald Kvarta

Model nového Mustangu som mal v hlave, odkedy ho Revell-Monogram vydal v USA. Je to auto pekné a pohľad na neho na ceste poteší. Model bol mimoriadne vychvalovaný a bol považovaný za najlepší model od Revell-Monogram-u. Chcel som si ho teda skúsiť „naživo“. Situácia sa ale vyvíjala tak, že sa nejakým spôsobom sa nikdy nevošiel do balíka s objednávkou z USA. Medzičasom ho vydal v prebale Revell Germany. Teraz sa mi tento model dostal do rúk na recenziu. Aký je a ako sa stavia?

Pohľad do škatule

Vnútro škatule je nabité rámčekmi až po okraj. Po vybratí všetkého obsahu sa zdá, že dielov je príliš veľa. Je to ale skôr dojem spôsobený množstvom rámčekov. Diely sú deľné do väčšieho počtu menších rámčekov. Predpokladám, že je to z dôvodu prebalu dielov od Revell-Monogram-u, ktorý balí modely do škatúl iného formátu. Svoj pocit som si overil údajom na nej, ktorý deklaruje počet dielov 108. Kvalita výliskov a detaily sa mi zapáčili a to najmä v porovnaní s inými modelmi Revell-Monogram. Niektoré detaily sú lepšie (páči sa mi najmä podvozok), niektoré lepšie (brzdy). Prekvapili ma sústružené kovové koncovky výfukov. Priehľadné diely sú pekné, majú však problém, ktorý popíšem ďalej v postupe stavby. Diely z chrómu majú klasický chróm. Mustang nemá

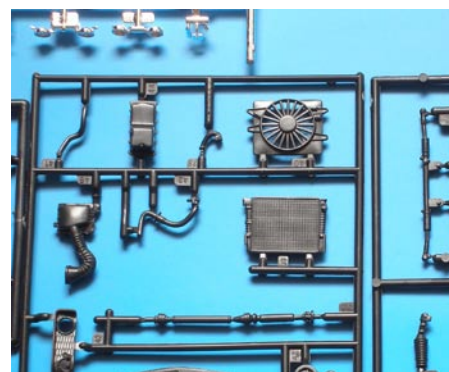
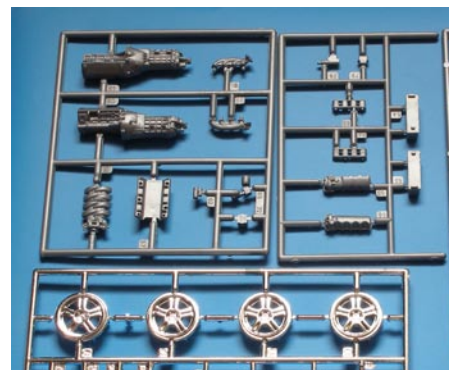
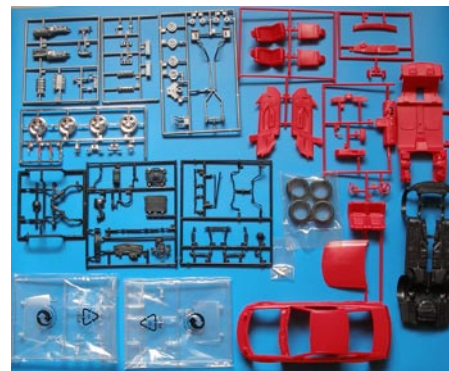

chróm na povrchu (iba disky kolies, svetlá, spätné zrkadlá), netreba teda maskovať miesta odrezaných náliatkov. Priložený je dekálový aršík, ktorý je na model auta dosť veľký. Sú na ňom strieborné dvojité pásy, niekoľko európskych ŠPZtiiek, niekoľko verzií budíkov, znaky a štítky do motorového priestoru.

Interiér a podvozok

Pred stavbou sa treba rozhodnúť, v akej farbe bude Mustang postavený. Prispôsobuje sa tomu totiž aj interiér. Rozhodovanie nie je ľahké, pretože je viacero mimoriadne zaujímavých „kamoufláží“. Už pred časom som videl na internete fotky tuningovej verzie GT520 od nemeckých Geiger Tuning v žltlooranžovej farbe s čiernymi pruhmi. Vedel som, že mám k dispozícii stock verziu bez spojlerov, ale napriek tomu ma to sfarbenie natoľko upútalo, že som sa rozhodol pre oranžovo čiernu variantu.

Po očistení všetkých dielov som ich roztriedil do skupín podľa jednotlivých farieb a napichal/nalepil na špajle/špáradlá/paličky. Diely, ktoré majú byť kovové som nastriekal základom Surfacerom. Na kov som použil

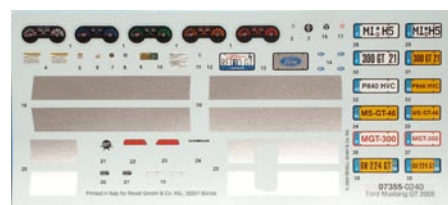
škatuľá obsahuje množstvo rámčekov s dielmi + pohľad na pár detailov

Alclad-y. Konkrétne hliník, matný hliník, biely hliník a oceľ. Tieto farby nepotrebujú špeciálny podklad, preto išli rovno na Surfacer. Ostatné diely podvozku sú polomatne čierne. Interiér je dvojfarebný – polomatne čierny a oranžový ako karoséria. Žltoranžovú farbu som namiešal z oranžovej a žltej Gunze C odoka. Dodatočne konštatujem, že to mohlo byť možno ešte o trochu viac do žltá, ale čo už. Potrebne diely interiéru som nastriekal. Dvere a stredový tunel som vymaskoval Kabuki páskou a vyrezal potrebné miesta. Palubná doska je natoľko komplikovaná, že dom musel potrebné miesta vymaskovať Maskolom od Revellu. Na oranžovú prišla polomatná čierna. Ďalšie detaily som dokončil štetcom. Škoda, že niektoré detaily nie sú viac vystúpené, aby sa jednoduchšie maľovali štetcom. Interiér i podvozok sa lepia dokopy celkom dobre. Viacero dielov je urobených tak, že zapadajú do správnej polohy. To sa mi páči. Toto riešenie používa napr. Tamiya už dávno, ale u Monogramu sa s tým stretávam hádam prvý raz. Lenže je v tom háčik. Volant zapadá na miesto do správnej polohy vďaka poloblúčku. Lenže keď som volant vlepil namiesto, s údivom som zistil, že je mierne nakrivo. Takže cesta je správna, ale chce to ešte doladiť detaily. Pochrómované kolesá majú chybu. Na každom disku sú zaliaté po dva lúče. Opatrne som ich musel zo zadnej strany disku vyrezať skalpelom. Našťastie sa to podarilo bez viditeľných stôp. Pneu sú pekné, kvalitne vyrobené a sadnú na miesto veľmi dobre.

Karoséria

Karoséria je vylišovaná pekne. Dôkladne som brúsnym papi-

rom odstránil deliace roviny a keďže žiadne tmelenie nebolo potrebné, ako základ som použil biely Mr. Base White 1000 (keďže farba karosérie je oranžová). Bol som pripravený nastriekať celú karosériu oranžovou a následne vymaskovať čierne pásy. Báľ som sa však rovnosti pruhov na komplikovaných miestach, najmä na prednej časti. A vtedy som dostal nápad. Bohužiaľ nebol najlepší, ale to som zistil až neskôr. Napadlo ma totiž, že je ľahšie nastriekať čiernu, tú potom vymaskovať a nastriekať hlavnú farbu. Pomôcť mi v tom mala vysoko kryjúca biela farba Gunze Super White IV. Takže som nastriekal čiernu. Pruhy sú 1cm široké a medzi nimi je 2mm medzera. Odrezal som 2mm pásik z pásky, ktorý som nalepil rovno a na stred aby mi pomohol umiestniť 1cm pásy. Chcelo to kúsok trpezlivosti, ale podarilo sa. Vodiaci pásik som odstránil a celú karosériu som nastriekal na bielo spomínanou Super White. Táto farba kryje tak, že síce prekryla čiernu okamžite, ale predsa len ostal odtieň bielej na čiernej iný, ako na oranžovej. To som

kopec možností v dekálach (najmä ŠPZ-ty a budíky)

detail zaliatych paprskov na diskoch kolies

diely v základe čakajú na kov

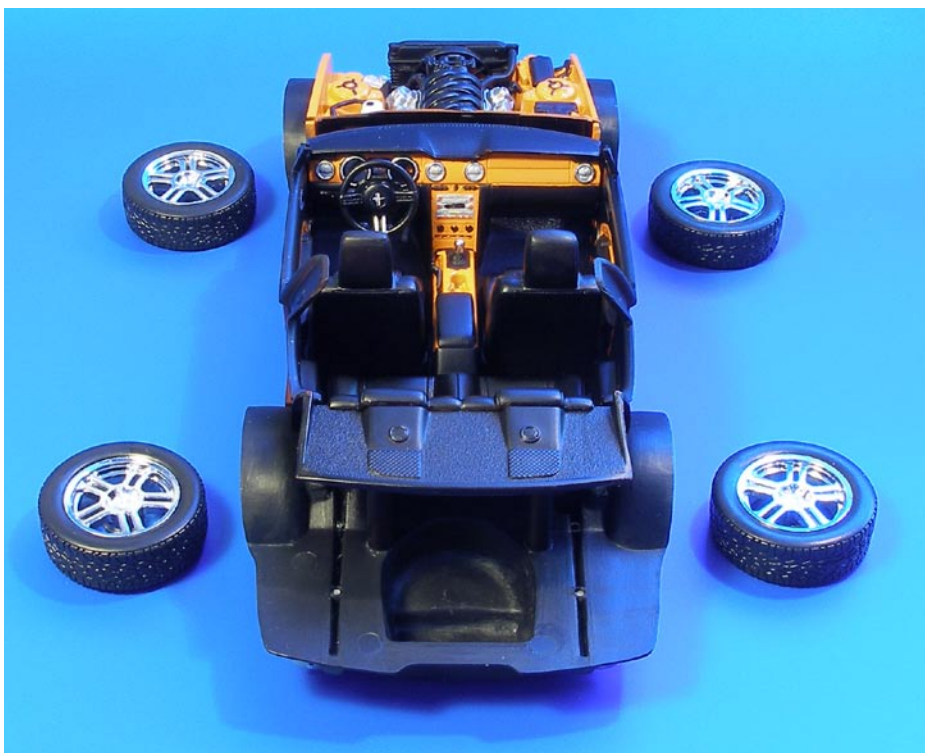
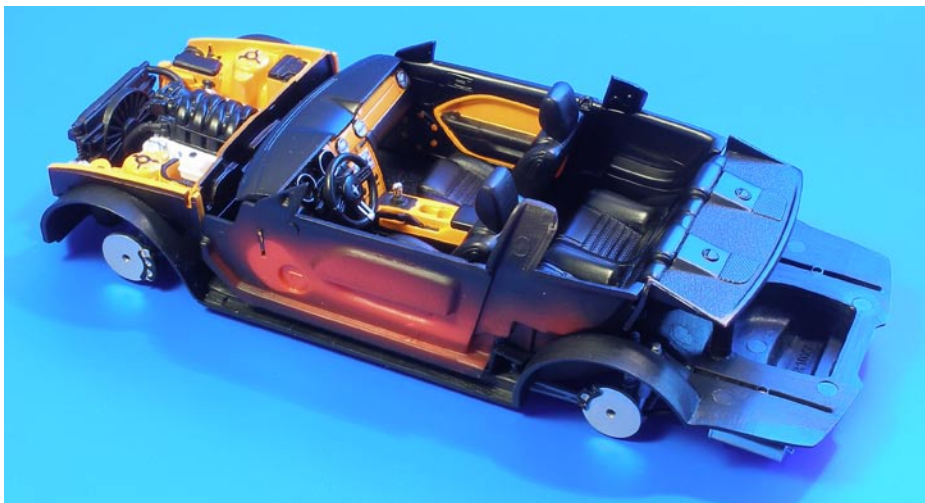
si uvedomil až v danej chvíli. Musel som preto bielej pridať a nakoniec skončila v pomerne hrubej vrstve. Nasledovala oranžová a odmaskovanie. To bohužiaľ odhalilo nevhodnosť môjho riešenia. Čierne pásy mali biele okraje. Fajn efekt, ale nebolo to všade a nebolo to rovnomerné. Takže som pomocou práčneho maskovania okrajov nakoniec opravil okraje pásov, ale bolo to celé úplne zbytočné. Mal som buď skúsiť vymaskovať čierne pásy na oranžovej, alebo čiernou nastriekať celú karosériu a následne by odtieň podkladovej bielej bol všade rovnaký. Mohol som prípadne risknúť aj oranžovú na nerovnomerný podklad, ale to sa mi nezdalo vhodné. Celé dielo bolo treba zalakovať. Jednak samozrejme kvôli lesku, ale aj kvôli zarovnaniu nerovnosti pásov a ostatku karosérie. Vyriešilo to, ako inak, niekoľko vrstiev Gunze Super Clear II. Po druhej a tretej vrstve som schody na pásoch dôkladne prebrúsil 2500 brúsnym papierom pod vodou a tým sa mi ich podarilo, aj napriek veľkému rozdielu hrúbky vrstiev úplne eliminovať. Nakoniec som všetko vyleštil leštiacimi pastami Lesk KPM Bratislava.

Kompletizovanie

Ostávalo pripraviť sklá, svetlá a zostaviť všetko dokopy. Spomínal som, že sklá majú problém. A tento problém som si všimol aj na iných modeloch Revell z poslednej doby, tak neviem, či sa

teraz jednoducho sklá vyrábajú na všetkých modeloch, alebo len na niektorých. Ide o to, že lem okna, ktorý je nastriekaný zvnútra čiernou treba vymaskovať. Doteraz som to zvykol riešiť tak, že som nalepil na sklo pás-

ku a podľa vyvýšeného okraja ju buď vyrezal priamo, na skle, alebo mimo skla. Tu však okraj nie je nijak odlišený od okolia, jedine jemne viditeľnou linkou. Riešil som to teda tak, že som si oblé okraje skla (v tomto prí-

pade zhodné tvarovo s lemom) prekreslil na pásku, vyrezal a nalepil. Druhým riešením by bolo linku lemu prekresliť na priehľadnú fóliu, na ňu potom nalepiť pásku a takto ju vyrezať.

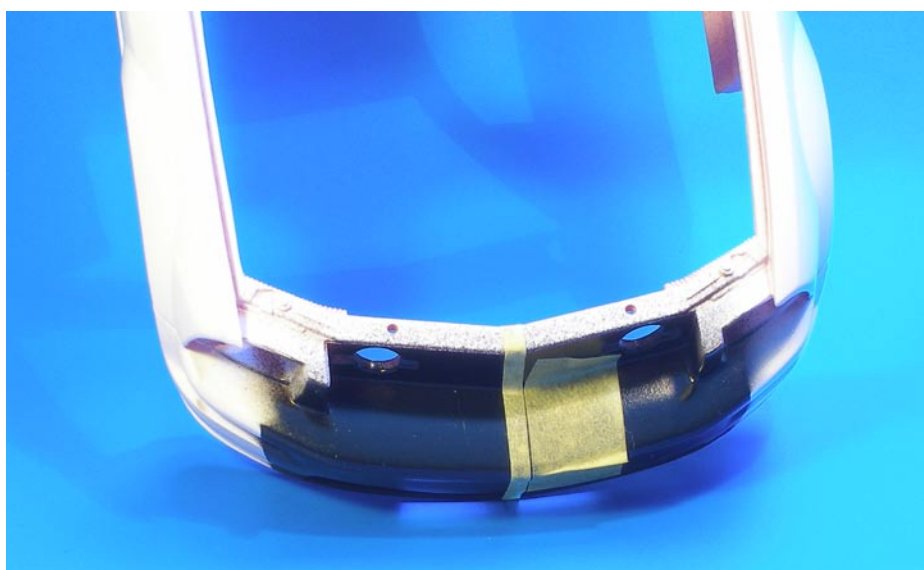
Všetky číre diely som nalepil na model 5 minútovým, čírim, dvojzložkovým epoxidom Alteco. Ostávalo nasadiť karosériu. Išlo to hodne ztuhá, ale s použitím sily sa to podarilo. Odmenou je, že podvozok zapadá do karosérie veľmi tesne, vrátane blatníkov a nie sú tam medzery, cez ktoré vidno.

Záverečné hodnotenie

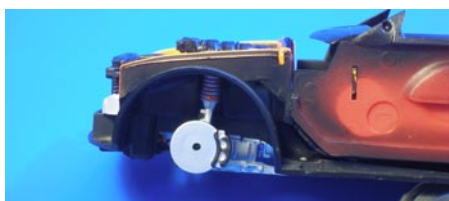
Ohodnotiť tento model nie je ľahké. Podľa mňa by si zaslúžil niekoľko úprav, pridanie spojlerov a posadenie nižšie. To avšak ja jednoducho nezvládnem, jednoducho je to nad rámec recenzie, kde je vidno model, ako vypadne zo škatule. Inak, nebyť mojej voľby sfarbenia, by stavba išla rýchlo a pomerne bez problémov. Pri dávaní si pozor na pár drobností je teda možné model odporučiť prakticky každému, koho zaujala predloha.

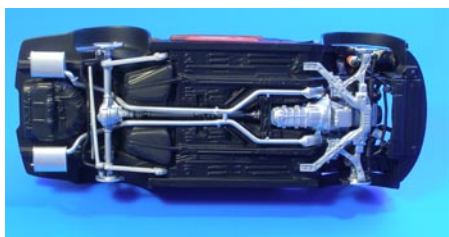
začiatok prevedenia náhleho, „geniálneho“ nápadu

„vodiaci pásik“ ako pomôcka na maskovanie v strede

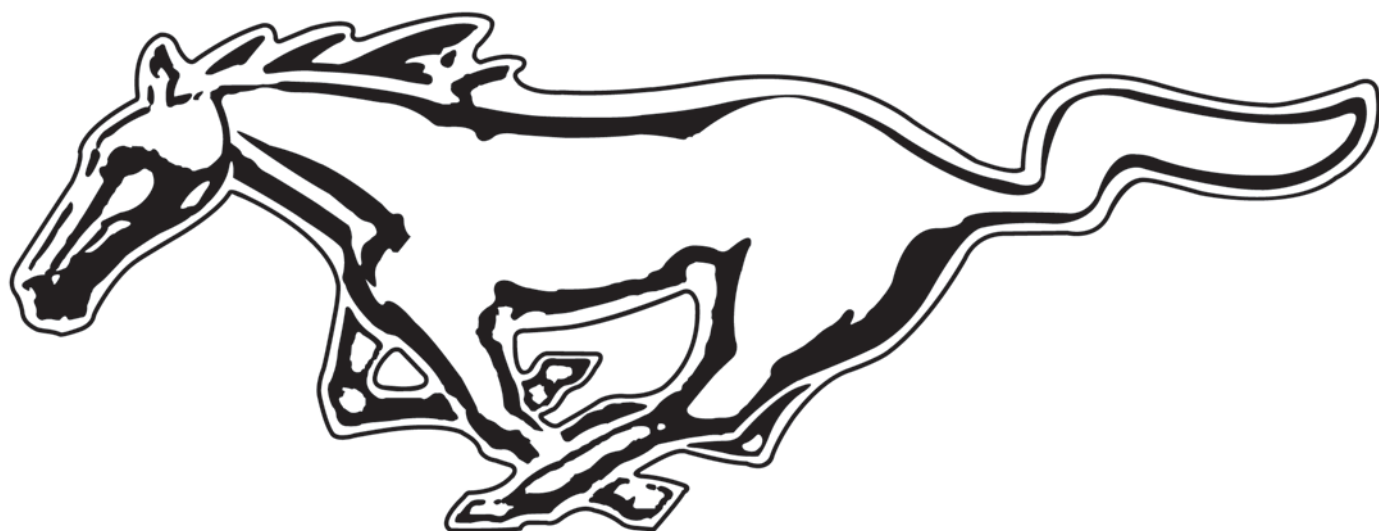
detail jednoduchého brzdového disku

podvozok ma príjemne prekvapil

všetko vymaskované a strieknuté oranžovou

**Model na recenziu poskyt-
la firma HT Model, dovozca
značky Revell do SR.**

ORYCTES NASICORNIS, alebo NEBOJTE SA CHROBÁKOV – 2. časť

Akú potvorku predstavíme v tomto čísle? Za latinským názvom sa ukrýva hmyz, hoci s menom nosorožtek evokuje inú oblasť fauny. Opäť je to výrobok, ktorý jeho tvorca - spoločnosť Heller - v súčasnosti nemá vo výrobnom programe.

Model nepatrí medzi vrchol presnosti, ale v tomto prípade, vzhľadom na reálne prírodné variácie, sa to ani príliš nevyžaduje. Kto chce mať vo vitríne „dokonalého“ zástupcu hmyzej ríše v inverznej mierke, ten sa

trochu popasuje s tmelom, nuž a kto už neodolal a dal sa do stavby, má výsledok za jeden večer. Vlastne... toto tvrdenie platí pri ostrieľaných modelároch. Ja sa však opäť budem venovať situácii, keď bola stavba v réžii mojej dcéry. V čase stavby modelu mala 6 rokov a očarená výsledkom pri stavbe lienky (viď 1. číslo magazínu) sa pustila aj do modelu nosorožteka.

Nuž ale, modelárske náradie je plné nebezpečných predmetov, takže oddelenie dielov žiletko-

vou pílkou som opäť radšej vykonal osobne. Začistenie rezov pilníkom a brúsnym papierom som už s kludným svedomím ponechal dcére. Ďalším orieškom bolo lepenie. Aj napriek použitiu sekundového lepidla sa obišlo bez komplikácií a hororových situácií kolujúcich po internete (zlepené prsty, pery, oči, ...). Aj v tejto časti som bol viac ako pomocník. Model nemá žiadne dekály (kto by to povedal :)), takže vo finále sa dcéra realizovala ako maliarka. No čo

vám budem hovoriť, nakoniec sa priznala, že najviac sa tešila na to maľovanie (nie nadarmo chodí na výtvarný krúžok :)). Keď zahlásila niečo o tieňovaní (aj to sa deti učia na výtvarnom krúžku), tak ja som pokračoval stručnou informáciou o patine :). A tak najpoužívanjšie časti nosorožteka upravila zašpinením alebo zoškrabaním farby. Výsledok si môžete obzrieť na priložených fotografiách. Celý proces som opísal v niekoľkých riadkoch, v skutočnosti však interval medzi rozbalením

modelu a uložením výsledku do vitríny zabral niekoľko týždňov, ba tuším aj mesiacov. Netreba azda zdôrazňovať, že ani v tomto prípade nebola presnosť a vizuálny efekt na prvom mieste. Namiesto nich nastúpila normálna detská zábava. Zainteresovaní rodičia, či vedúci modelárskych krúžkov asi presne vedia o čom píšem :). Nakoniec možno tip pre čitateľov: Poznáte niekoho vo veku 5-10 rokov, ktorého oslovili na modelárskych výstavách modely a nevie ako začať? Ak si ne-

chá poradiť a pustí sa do stavby podobného nenáročného a cenovo dostupného modelu, myslím si, že ani prípadný neúspech pri stavbe by ho nemal odradiť a neskôr siahne po ďalšom kite. Nech už je to lietadlo, raketa, auto, technika či figúrka. Pre radosť, pre zábavu. Ved' o to hádam ide všetkým, veľkým i malým modelárom :)

Stanislav Keveš

www.KPMBRATISLAVA.sk

- u nás nájdete:**
- info o klube
 - naše modely
 - užitočné tipy triky
 - predstavenie členov
 - fotoreportáže zo súťaží
 - produkty KPM Bratislava
 - a ešte oveľa viac

L.R.D.G Chevrolet & Jeep Revell 1/76

Anton Mizera

Sú modely, ktoré vzniknú, všetci sa tešia a modelári ich stavajú, potom sa minú zásoby a viac-menej nikomu nechýbajú. A potom sú modely, ktoré sú nesmrteľné. Priebežne sa stále objavujú na pulkoch modelárskych obchodov, raz v takom, alebo inom obale. K takýmto modelom sa radia aj modely firmy Matchbox. Tie momentálne zažívajú svoj „revival“ pod značkou firmy Revell. Niektoré modely možno už nespĺňajú nároky dnešného modelára, bohato to však nahrádzajú netradičnými predlohami. Aj tak v ak mnohé z nich prekvapia kvalitou spracovania. Keďže mnoho typov vozidiel ostatní výrobcovia nemajú vo svojom výrobnom programe, typy ako púštny Chevrolet alebo ťažký ťahač M19 sa ani v tejto dobe nestratia.

Mne sa dostala na stôl stavebnica, alebo skôr dvojstavebnica, Jeepu a Chevrolet 30cwt, ktoré používali britské jednotky L.R.D.G. v africkej púšti. Stavebnica je síce v mierke 1/76, ktorá je už pár rokov out, ale rozdiel oproti mierke 1/72 je pri takýchto malých modeloch nebadateľný. Kedysi bol dokonca malý Jeep od Matchboxu považovaný za najlepší v porovnaní

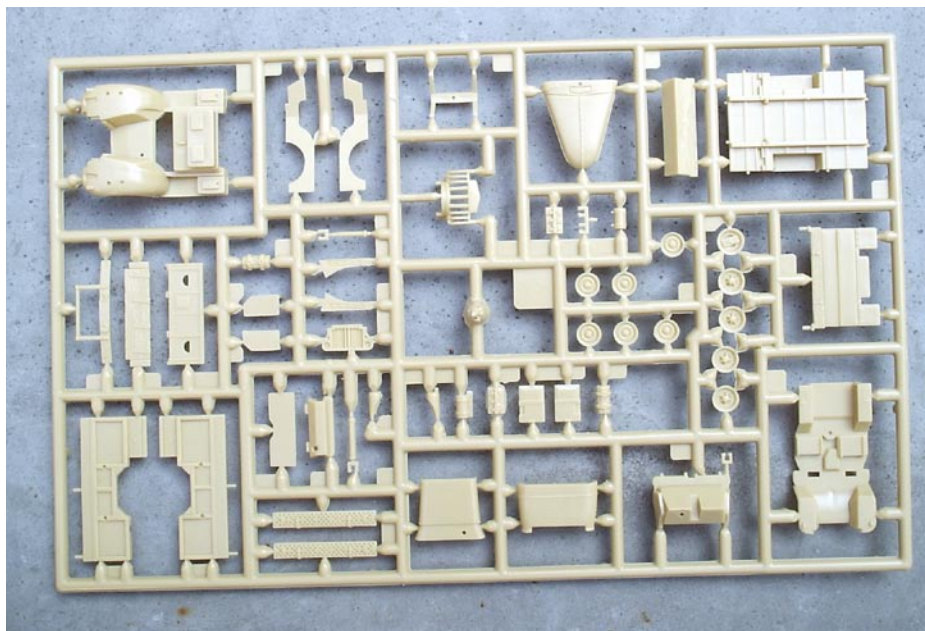
s Airfixom a Hasegawou.

Keď som si rozložil na stole rámčeky zo škatule, bol som milo prekvapený množstvom dielov.

Matchbox bol známy tým, že v stavebniciach ponúkal rovno aj podložku pod model so znázorneným terénom. Ten mňa osobne veľmi nezaujal, ale určite osloví začínajúcich, alebo menej šikovných modelárov. Udivilo ma však veľké množstvo doplnkov (kanistre, cely, bedničky) priamo v stavebnici

a veľmi pekné figúrky vodičov a spolujazdcov. Pri bližšej kontrole som našiel na niekoľkých miestach nepekné náliatky a škrabance. Tie svedčia o tom, že k firme Revell sa forma nedostala vo veľmi dobrom stave.

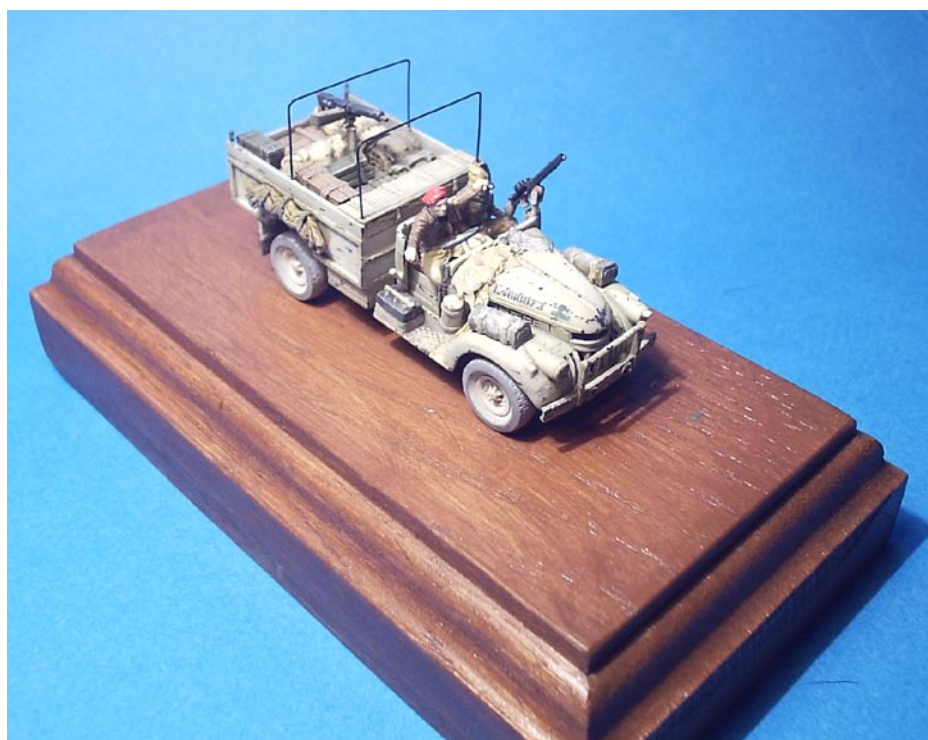

Našťastie sú všetky tieto nedostatky na miestach, kde ich nebude vidieť a všetky jemné a drobné diely boli bez takýchto poškodení. Návod je zrozumiteľný a nikomu určite nebude robiť problém podľa neho oba modely postaviť. Ja som autá postavil ako „out of box“, nahradil som niekoľko detailov a zbrane na Jeepe. Drôtikmi som nahradil rôzne rýchlostné a brzdomé páky (na čo sú tie ostatné naozaj neviem) a osy volantov. Tie som nahradil jemnejšími, ktoré som našiel na vrakovisku. Rovnako som vymenil niektoré celtý za odlievane - tie sa mi páčili viac. Zo začiatku som mal v pláne oceľové rošty proti zaboreniu do piesku nahradiť leptanými z plechu, tie som ale vtedy nemal práve k dispozícii, a tak som ich nahradil celtami. Tie som na týchto autách videl visieť na mnohých fotografiách, ktoré som našiel na internete. Na Chevrolete som nechal zbraň ako uvádza návod guľomety Vickers a Lewis. Výzbroj Jeepu sa mi nepáčila, a tak som ju nahradil zbraňami z vrakoviska. Polpalcový guľomet je zo Shermanu f. Dragon a Bren mi poskytol kamarát. Takto som sa s občasnou kontrolou návodu dostal a na koniec stavby, kde

som natrafil na jedinou (našťastie) chybu stavebnice. Kolesá sú tu bohužiaľ riešené ako disk, ktorý sa vkladá do pneumatiky. To by nebol sám o sebe problém, v podstate to uľahčí prácu pri maľovaní kolies. Disky, ktoré vkladáme do kolies, však rozmerovo príliš nesedia do otvorov, kam ich máme vlepíť. Treba vziať pilník do ruky a brúsiť a primeriavať. Toto bola našťastie jediná chyba, ktorá sa pri týchto pekných modeloch vyskytla, ale ako vidíte, nie je neodstrániteľná.

Mal som možnosť vyskúšať

nové, vodou riediteľné akrylové farby Revell. Môžem povedať, že som s nimi bol veľmi spokojný. Dobré sa medzi sebou miešajú, po neriedení liehom som nemal najmenší problém ich nastriekať. Použil som aj lesklý a matný lak z tejto sady a rovnako som nemal žiadne problémy pri ich použití. Na dokončenie modelov som použil už klasický modelársky trojboj - olejový wash, ľahký drybrush a na zaprášenie pigmenty.

Keď som odkladal späť do krabice prázdne rámiky od modelu, všimol som si veľmi zaujímavú vec. Na vnútornej strane spomínaného podstavca bol dosť nešikovne, a preto stále čitateľne, vyrazený nápis Matchbox 1979. Takže tento model vznikol v roku kedy som sa narodil! Dal som si záväzok, že keď budem ma päťdesiat, postavím si Montyho karavan. Vôbec sa neobávam, že by už nebol na trhu.

Model na recenziu poskytla firma HT Model, dovozca značky Revell do SR.

PROFIL

RF-4E Phantom II výrobného čísla 69-7448 je prvým lietadlom typu, vyrobeným pre nemecké vojenské letectvo. Jeho prvý let sa uskutočnil 15.9.1970 a spolu s ďalšími tromi strojmi bol do Nemecka, ako 35+01 odovzdaný 22.1.1971. Pred odovzdávacím letom na obe strany prednej časti trupu obdržal nápis "Spirit of St. Louis" a tento nosil ešte pár dní.

RF-4E Phantom II serial number 69-7448 is the first aircraft of the type built for the West German Luftwaffe. Maiden flight took place on September 15, 1970. It was delivered to Germany on January 22, 1971 as 35+01 and accompanied by other three aircraft. To both sides of forward portion of nose section the logo "Spirit of St. Louis" was applied and retained only for a few more days.

RF-4E Phantom II 35+75 nemeckého vojenského letectva, výrobné číslo 69-7522, v špeciálnom markingu, ktorý obdržal pri príležitosti 25. výročia letky AG51 "Immelmann" v roku 1984.

RF-4E Phantom II 35+75 of German Air Force, serial number 69-7522, wearing special paintscheme to mark the 25th anniversary of AG51 "Immelmann" during the year 1984.

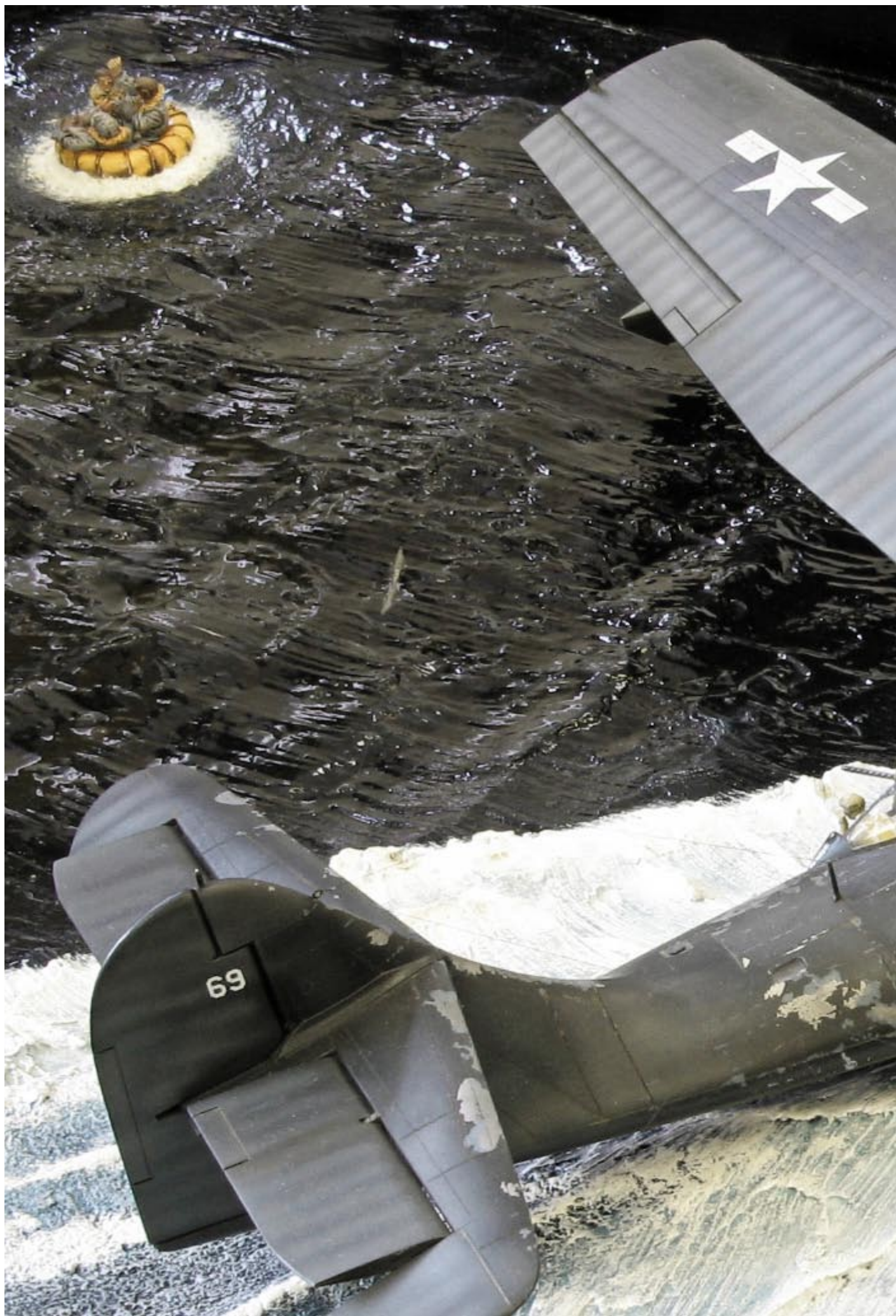
RF-4E Phantom II 35+34 nemeckého vojenského letectva, výrobné číslo 69-7481, v špeciálnom markingu, ktorý obdržal pri príležitosti ukončenia prevádzky tohto typu prieskumnou letkou AG51 "Immelmann" v roku 1992. Nápis "Spirit of Bremgarten" upozorňuje na domácu bázu letky. Stroj bol neskôr predaný Ido Turecka.

RF-4E Phantom II 35+34 of German Air Force, serial number 69-7448, wearing special paintscheme to mark the last flight and disbandment of AG51 "Immelmann" during the year 1992. The logo "Spirit of Bremgarten" on the nose reminds the squadron's home base. Aircraft was later sold to Turkey.

Bez slov

**PBY-5 Black Cat 1/48
Martin Jursa**

Bez slov

F-16CG (Block 40) - Hasegawa 1/72
Vlado Begera

Deň druhý

Telford –obchody a SIGy

Zobudil som sa do krásneho mrazivého rána. Po anglických raňajkách taxíkom na výstavu. V Telforde som sa najprv zastavil v nákupnom centre vymeniť libry. Pred výstaviskom autá tvorili zápchu. Na vstupe som rozmýšľal, či si kúpiť jednodňovú alebo dvojdňovú vstupenku, Ešte bol v hre Cosford, a nevedel som presne ako to všetko stihnem. Takže jednodňová.

Výstava bola klasicky rozmiestnená, prvá hala s hlavnou výstavou, zopár klubovými výstavami a bufetom. Ďalšie dve haly boli hlavne pre predajcov, ďalšie klubové výstavy a jedna medzinárodná sekcia. Ráno som si vyhradil na nákupy a klubové výstavy, poobede som chcel pozerieť súťažné modely, aj tak sa k nim počas hodnotenia nedostanem.

Takže predajcovia. Znovu rovnako dve haly plné predajcov. Najprv idem podľa zoznamu. Hannants urobil veľmi dob-

rú akciu, objednať sa dalo cez internet, vyzdvihnutie priamo v Telforde a ešte k tomu 10% zľava. Ušetrilo mi to tak hodinu času, ktorý som predtým strávil prehrabávaním sa v množstve krabíc s doplnkami a dekálmi. Ľavá časť stánku bola pokrytá žltými balíkmi rôznych veľkostí. Je vidieť, že veľa modelárov túto akciu využilo.

Prechádzam okolo medzinárodnej sekcie, na jednom konci Česi, na druhom Francúzi. Prezieraním stánkov a dokúpením

zopár maličkostí som využil celé dopoludnie. Neviem, či je ešte niekde v Európe modelárska súťaž, kde môžete nájsť také množstvo priamych zastúpení modelárskych firiem a rovno od nich si niečo kúpiť.

Obidvom halám dominujú rôzne klubové stoly a SIGy. V prvej hale je okolo 70 takýchto stolov, v druhej o niečo menej, zato však sú tu medzinárodné kluby IPMS. Stánky predajcov sú dookola. Týmto usporiadaním je možné nerušené pozeranie mo-

dely, a aj pohodlne nakupovať. Stánok Neomegy je špecifický. Podáva sa tu papriková vodka a čokoláda. Stretnutia diskusnej skupiny Acwalk som sa zúčastnil už druhý rok. Chvíľu pokec, výmena CD a spoločné foto. Okrem toho sa mi otvorila možnosť dostať sa autom

do Cosfordu. Neváham a tak mi zostáva nič iné, len prehodnotiť plán a nechať súťažné modely na nedeľu. Behom hodiny som dopozeral dve haly a predajcov, a dokúpil resty, vrátane dvoch stolových lúčp.

Cosford

Cosford je jedno z najväčších múzeí v Anglicku. Odbočka z diaľnice M40 je asi 10km od Telfordu, potom znovu doprava, pod železniciu a znovu doprava vedľa základne RAF. Hunter víta na bráne. Múzeum prešlo veľkými zmenami. Akosi mi chýbali veľké lietadlá – Trident a Boeing 707 boli zošrotované, jediný Belfast chýba tiež. Po ľavej strane je nová hala v tvare mnohouholníka tematicky zameraná na obdobie studenej vojny. Bola otvorená až vo februári 2007. Škoda, tešil som sa na jediný dochovaný Valiant, ktorý previezli z Hendonu.

V novo postavenej vstupnej hale je zavesený Sopwith Camel a za ním AGM-142 HaveNap (Izraelský Popeye). Vonku na ploche sa nachádza Bristol Britania, P2V-7 Neptune, Jetstream 200, a Comet 1A.

V hangáre č.2 sú umiestnené prototypy a výskumné

stroje. Kraluje tu jediný plne dochovaný TSR.2, v stave v akom mal deň po zrušení celého projektu absolvovať ďalší skúšobný let. Testovacia aparatura je stále v pumovnici. Vďaka personálu múzea som mohol urobiť poriadne details. Vedľa je prototyp Meteoru F9/40, Meteor T7 pre skúšky vystreľovacích sedačiek a Meteor F8 s kabínou pre ležiaceho pilota. Bristol 188 má otvorenú kabínu, neváham, Whirlybird urobil rezinovú sedemdesiatdvojku, takže details treba. Jaguár na testovanie systému Fly-by-wire je premaľovaný zo zelenej kamufláže na farby výskumného strediska Farnborough. Prosťte sa tu nachádzajú základné prvky britského leteckého priemyslu druhej polovice minulého storočia. Až po TSR....

Ďalší hangár, č.3 je venovaný druhej svetovej vojne. Sú tu unikátne kusy ako Ki-46-III Dinah,

Me410, druhý prototyp Tornado, vírnik Focke Angelis, Ohka. Koristná Pucará je zrekonštruovaná, Lincoln je obrovský, má otvorenú pumovnicu, aj vstup do kabíny. Me163 bol akurát reštaurovaný a nemal prekryt kabíny. Me262 a Ki100 previezli do Duxfordu. Pri odchode som objavil vedľa hangáru na pomocnom vozíku riadenú strelu Blue Steel.

Tretí otvorený hangár je hangár č.1. Zaplnený je do dvoch tretín, chýbajúce lietadlá boli presunuté do novej expozície.

Ale obsahuje kompletnú zbierku motorov, vrátane japonského Nakajima Sakae 21 z A6M5 Zero, Jumo 210 z He177, či pomocnú štartovaciu raketu Jabo. Ďalšia impozantná zbierka je zatiaľ odložená za lietadlami – projekty a zázračné zbrane tretej ríše. Tu som objavil pre mňa úplne neznámuX-55. Spokojný sa vraciam do hotela. Dobrá večera a hitparáda pesničiek z bondoviek završili pekný deň.

Deň tretí

Telford –modely

Ráno stretávam v hoteli modelárov, ktorí ma odviezli na výstavu. Plán na dnešok je jasný. Súťažné modely. Je ich cez 400, všetko prvotriedna kvalita. Takže tri hodinky skvelých modelov. Najviac ma upútal zavesený F9F-8 Cougar a Sunderland. Okolo pol jednej chytám miestny vlak do Birminghamu, kde prestupujem do pendolína do Londýna. Až v Londýne zisťujem, že cestovanie s tromi lampami je dosť obtiažne. Pri vystupovaní z metra sa mi vysypali na perón. Mám kopec času na večerný Eurostar, takže prechádzka po moste od Embankmentu k miléniovému kolu sprijemní posledné dúšky Londýna. Vo vlaku stretnem priaznivcov rugby klubu Harlequins a zároveň spolumajiteľov jedného z belgických pivovarov. To znamená porovnávanie značiek v bare až do Bruselu. Vydarený trojdňový výlet sa skončil, ak sa podarí rád pôjdem aj nabudúci rok.

Miroslav Mariáš

Klub plastických modelářů Bratislava

Vás pozývá na výstavu a soutěž plastických modelů

PLASTIKOVÁ ZIMA

+ PLASTIKOVÁ SHOW

24.11.2007 od 8:30 hod
Dom Kultúry Ružinov
Ružinovská 28, Bratislava

Čaká na Vás viac ako 20 seniorských
súťažných kategórií, juniorská a
žiacka súťaž "Plastiková SHOW",
voľný vstup, predaj modelov
a modelárska burza, bohatý
sprievodný program

Podrobné informácie:
www.kpmb Bratislava.sk

Partneri akcie

magnet press

AEROMEDIA s.s.

Cultus Ružinov

2007

Matt alebo ne-matt?

Je zrejme, že žiadnu „Ameriku“, či nebudaj teplú vodu neobjavím, no rád a nápadov, ozvlášť tých dobrých, nikdy nie je dosť a ich opakovanie im rozhodne neublíži. Položme teda otázku, ktorý že to matný lak je podľa mňa najlepší? Odpoveď jednoznačná - syntetický Model Master! Keďže výrobca má vo svojom programe niekoľko lakov, ktoré sa, dosť prekvapivo, svojimi vlastnosťami líšia, jedná sa o tento konkrétny lak, vo valcovej fľaštičke s číslom 2015 a nazvanej Flat Clear Lacquer Finish.

Na jeho riedenie zároveň doporučujem originálne riedidlo - Lacquer Thinner, číslo 2018. Pomer cca 1:2 v prospech riedidla. Výsledok je zaručený a práca bezproblémová.

Mattu zdar!

Vlado Begera

KPMBRATISLAVA
NAKUPUJE NA

modelshop

www.modelshop.sk

Kovom na kov

Branislav Lukačovič

Vždy ma trápilo vytvorenie kovového efektu na figúrkach. Začínal som s resinovými figúrkami, pri ktorých nie je možné vytvoriť tento efekt vyleštením samotnej figúrky ako to býva u kovových figúrok. Už na začiatku - keď som sa začal venovať figúrkam, som sa zaoberal tým, ako vytvoriť čo najlepšiu imitáciu kovu. Márne, hoci som vedel o tejto technike. Avšak vtedy som nevedel ako na to, tak som ju odvrhol. Našťastie hlavný materiál (kovový prášok) mi doma ostal, takže som sa mohol s odstupom času znova na ňu vrhnúť. A to vcelku úspešne.

Postup je jednoduchý. Hlavné je, aby sme túto techniku použili na začiatku samotnej stavby a počas nej si potom dávali pozor, aby sme dané kovové časti nezamaľovali. Keďže sa jedná o kovový prášok ktorý sa nanáša na figúrku je nemožné ho umiestniť len na presne vytýčenú plochu. Ak by sa použil na už vytieňovanú figúrku, hrozilo by zničenie celej práce čiastočkami kovu, ktoré by sa nám mohli prichytiť po povrchu figúrky a tá by sa trblietala.

Prichystáme jednotlivé časti ktoré chceme mať vo finále kovové. Ja som si zvolil ornamenty a lemovanie na štíte. Ako základ použijeme lesklú čiernu syntetickú farbu, ktorú nanesieme na miesta ktoré chceme mať kovové. V mojom prípade som natrel celý štít aj napriek tomu že som mohol natrieť len dané ornamenty. Farba nám nesmie zaschnúť a preto som sa radšej rozhodol natrieť celý štít a

tým si urýchliť a uľahčiť robotu. V prípade že máme takto pripravenú plochu, musíme vystihnúť správny moment!!! Daný povrch farby by sa mal ešte lepiť, avšak farba by mal byť už dostatočne tvrdá na to, aby ju veľmi jemné štetiny štetca nenarušili. Vtedy pristúpime k samotnému tupovaniu kovového prášku štetcom a to veľmi jemnými štetinami, aby sa nám nestalo že štetcom narušíme vrstvu farby. Ak máme plochu pokrytú kovovým práškom, štetcom všetok prebytočný prach odstránime, aby sa nám pri neskoršom maľovaní figúrky nedostavali nadbytočné kovové čiastočky do farby a tým vytvárali nežiaduce trblietanie.

Keď máme kovové plochy dokončené, môžeme namaľovať plochy ktoré ich obklopujú. V mojom prípade som si vybral akrylové farby, ktoré som aj vytieňoval. Dôvodom je matný finálny povrch akrylu. Ak by som použil olejové farby, výsledný efekt by mohol byť matný, polomatný, alebo lesklý. U oleja sa výsledný efekt proste nedá zaručiť a preto by som musel štít nakoniec s veľkou pravdepodobnosťou nalakovať. Tým by som si zalakoval aj kovové časti, čím by kovový efekt stratil na kráse.

Terén II - SNEH

Branislav Lukačovič

V minulej časti som priblížil vytvorenie terénu, ktorý môžeme použiť aj ako základ na krajinu so snehom.

V prípade, že mienime vytvoriť terén pod snehovú pokrývkou, mali by sme mať na vedomí, že nadzemné časti flóry pod snehom budú pravdepodobne odumreté, takže príliš veľa zelenej farby by na nej byť nemalo. Preto by sme na flóru mali použiť prevažne hnedasté odtiene, nie zelené. Ak tvoríme len čiastočne snehom pokrytý terén, pôda bude mokrá, pretože sneh sa pravdepodobne topí a pôda ho absorbuje. Preto na pôdu zvolíme tmavšie odtiene hnedej.

Ak máme pripravený terén na pokrytie „snehom“, pristúpime k nanieseniu tmelu ONETIME. ONETIME je ľahko nanášateľný tmel, s dobrými schopnosťami napodobovať sneh. Tmel nanesieme na miesta, kde bude sneh do približného tvaru a pomocou štetca, namočeného vo vode, uhladíme povrch do požadovaného tvaru. Ak by sme chceli spraviť v snehu stopy po zvieratách či ľuďoch, necháme chvíľku tmel zavädnúť a pomocou paličky, či nejakého nástroja, otláčame do snehu stopy. Takto vytvorenú snehovú pokrývku necháme vytvrdnúť. Ak sa nám farba snehu nepozdáva, môžeme na povrch snehu naniesť tenkú vrstvu lepidla a posypať ho sódou bikarbónou.

Terén pripravený na "sneženie"

Dnes v noci snežil tmel ONETIME

Povrch uhladíme mokrým štetcom

Otláčanie stôp

Connie objektívom

Od roku 2004 je možné na európskom nebi pomerne bežne zhliaďnúť Breitling Super Constellation, prevádzkovanú asociáciou SCFA, ktorá letún bázuje vo švajčiarskom meste Bazilej. Fotografie pochádzajú z leteckých dní Air Power 05 v rakúskom Zeltwegu, ich autorom je Vladimír Adame.

V JEDNODUCHOSTI JE KRÁSA...

modelárske pomôcky a výrobky KPM Bratislava

BRÚSIDLO FLEX-I-FLEX

MASKOVACIA "KABUKI" PÁSKA

LEŠTIDLÁ

OHÝBAČKY PLECHOV - U PROFILOV

**VYSOKO LESKLÉ SAMOLEPIACE
FÓLIE - ZLATÁ A CHRÓMOVÁ**

LETISKOVÉ PLOCHY Z PLASTU

PODROBNÉ INFORMÁCIE O TÝCHTO PRODUKTOCH A ICH
VYUŽITÍ NÁJDETE NA STRÁNKACH WWW.KPMBRATISLAVA.SK
ZAKÚPIŤ ICH MÔŽETE NA MODELÁRSKÝCH SÚŤAŽIACH.
OBJEDNÁVKY A INFO: TOOLS@KPMBRATISLAVA.SK

10 ml nádobka pre Badger

Veľká časť členskej základne KPMBA si ako základný nástroj pre Airbrush obľúbila "univerzálnu" pištoľ Badger 360. Je skutočne vhodná na všetky druhy "práce", no pri niektorých z nich (striekanie veľkých plôch, lakovanie, atď.), sa môže neuspokojivo javiť práve obsah kalichu, ktorý je súčasťou pištole (za predpokladu, že sa využíva tzv. horné plnenie). A to bol dôvod, prečo sme sa rozhodli si pomôcť a po viac než ročnom testovaní prinášame nádobku pre B360 s objemom 10 mililitrov.

Nádobka je precízne vysústružená z pevnej hliníkovej zliatiny a presne zapadne do kalichu na B360. V ústí hrdla ma zasadenú originálnu Badger plastovú trubičku, používanú v sklenených fľaštičkách tohto výrobcu, čím je zaručená dokonalá súhra s pištoľou a taktiež aj trvácnosť a v prípade potreby aj vymeniteľnosť. Pri striekaní s nasadenou nádobkou je síce pištoľ ťažšia "na hlavu", no dá sa na to rýchlo zvyknúť a verím, že "úžitkové" vlastnosti tento fakt rýchlo prevážia.

Vlado Begera

info a objednávky: tools@kpmbratislava.sk

Ohýbačka leptov

Výrobca: Šrám (ČR)

Rok: 2007

Cena: cca 420 SKK

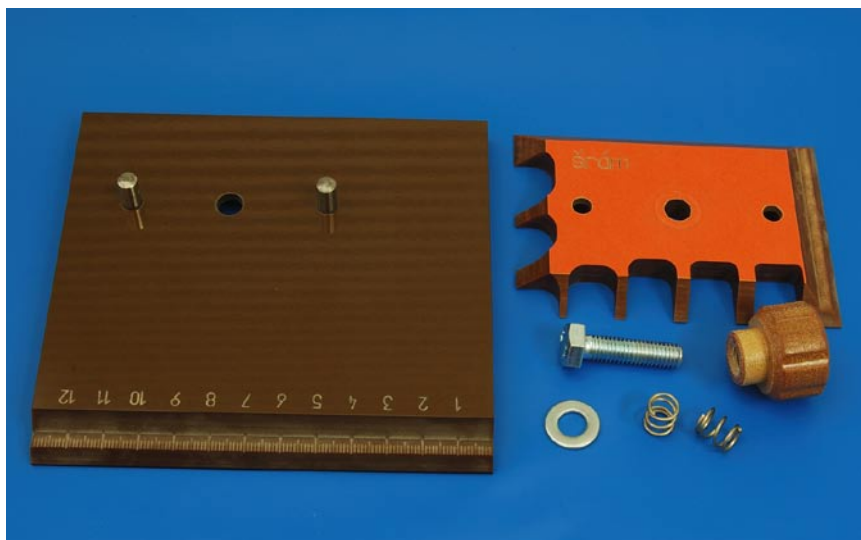
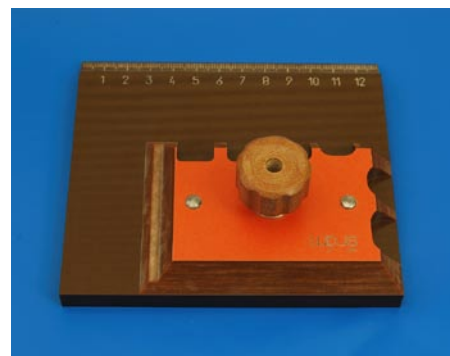
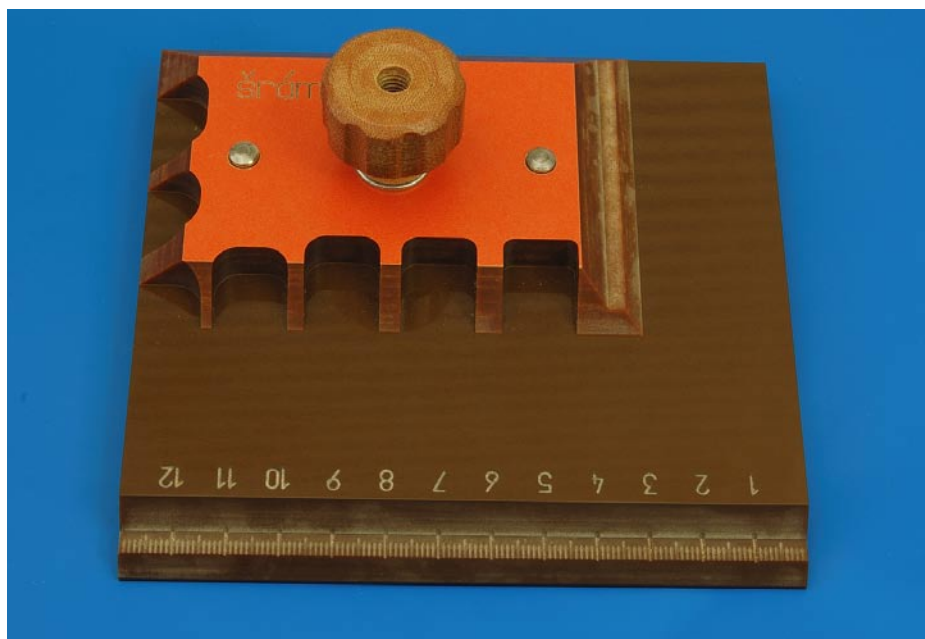
Na trhu s modelárskymi pomôckami sa začiatkom tohto roka objavila i táto, už na prvý pohľad zaujímavá ohýbačka, určená na prácu s leptanými doplnkami pre plastové modely. Označenie zaujímavá je na mieste hlavne kvôli materiálu, z ktorého je skonštruovaná - technický plast. Čiže akýsi tvrdý umakart.

Ohýbačka ako celok pôsobí kompaktne, jej váha je okolo 300 gramov. Dva základné diely sú opracované čisto a bez akýchkoľvek badateľných nedostatkov.

Jednotlivé komponenty do seba zapadajú a lícuju s absolútnou presnosťou, a tak dvíhanie

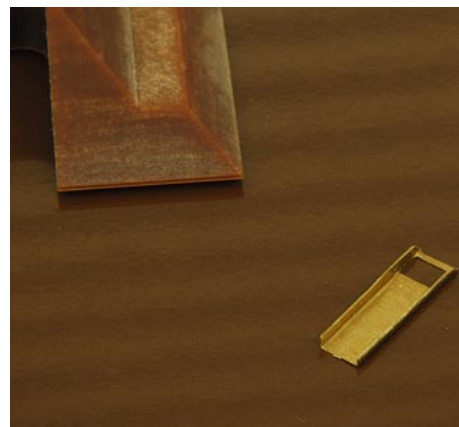
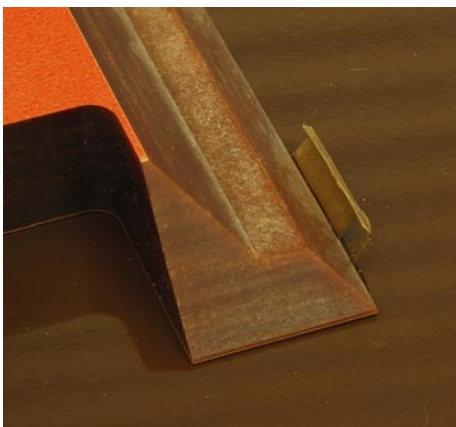
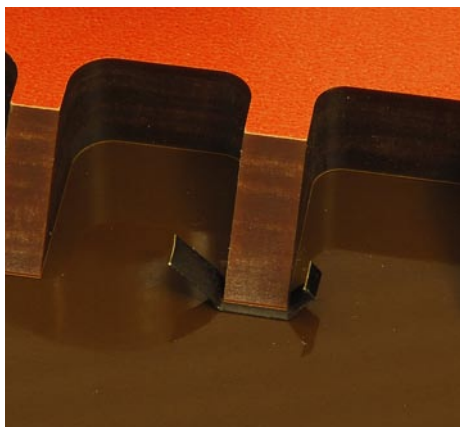
„ohybového“ dielu od podložky je za pomoci pružín plne funkčné a nedochádza k zasekávaniu pohybu a dá sa očakávať, že nástroj nebude vyžadovať žiadnu údržbu.

S ohýbačkou sa pracuje štandardne, tak ako s jej kovovými príbuznými (rodičmi). K dispo-

zícii je jedna hrana na dlhé ohyby a šesť výstupkov na drobné, presné ohyby. Pri použití bežných pomôcok - skalpelov, žiletiek a za bežného „chodu“ nedošlo k poškodeniu plastu, i keď v prípade úmyslu to určite možné je. Taktiež, ak ohýbačka spadne trebárs na zem z väčšej výšky, bude to asi jej koniec. Ohýbačke nič nechýba a tak ju vďaka prijateľnej cene môžem len a len odporúčať.

Vlado Begera

Avia B-534

Výrobca: Eduard
Mierka: 1:48
Rok: 2007

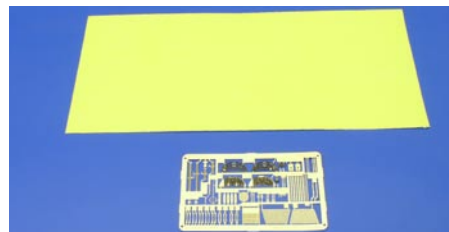
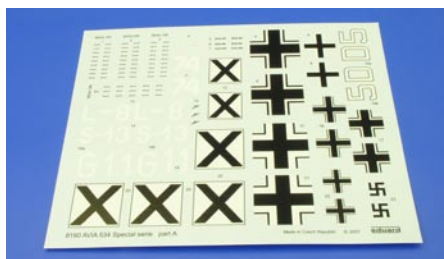
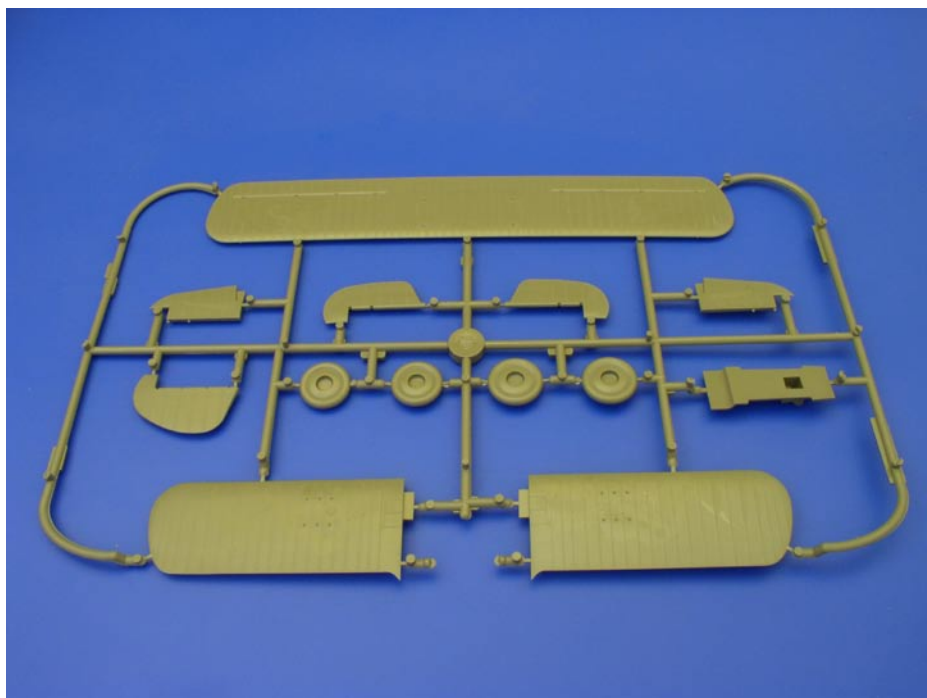
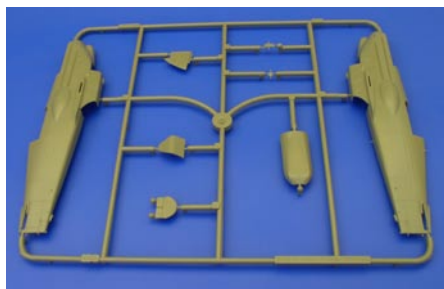
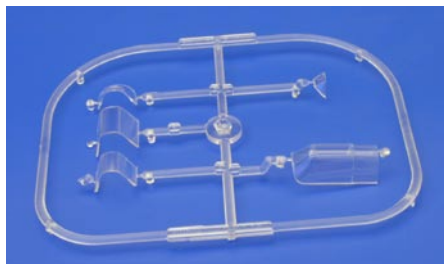
Firma Eduard veľmi potešila slovenských a aj českých modelárov vydaním legendárneho stroja Avia B-534. 534 modelárov si doslovne vypýtalo a neskôr predplatilo 534 ks tohto modelu a čakali sme. Až sme sa dočkali. Stálo to za to. Bola to dlhá doba, ale priniesla ovocie. Osobne si myslím, že Eduard nasadil latku veľmi vysoko a model Avie B-534 patrí medzi špičku. Jemnosť detailov, prepracovaný povrch, presnosť modelu, kvalita výliskov, dekálov robia z tohto modelu ideálny základ pre stavbu pekného lietadla.

Stavebnica obsahuje kvalitne odstieknuté diely, masku z fólie Kabuki, prehľadný návod a dekály. Je zabalená v kartónovej škatuli s pekným obrázkom. Diely som si podrobne prezrel, nenašiel som na nich žiadne chyby a ani otrepy.

Na výber máme 4 kamufláže, všetky ponúkajú možnosť atraktívneho markingu. Mňa osobne najviac zaujala kamufláž Leteckého pluku 2, 51. stíhacej letky.

Už teraz sa teším na stavbu. Som zvedavý, či niektorí z výrobcov doplnkov operatívne zareagujú a na trh sa dostanú doplnkové sety. Počkáam si asi na prekvapenie. A dúfam, že bude príjemné.

Tomáš Juriga

Avia S-199 „Sakeen“ AML 1/72

Dvojdielna kartónová krabička má na svojej prednej strane kresbu izraelskej Avie S-199 a egyptskej bombardovacej Dakoty s horiacim motorom niekde nad izraelským pobrežím pri Tel Avive. Pravdepodobne má znázorňovať prvý zostrel izraelského letectva, ktorý dosiahol Modi Alon 3. júna 1948. Prezývka Avie v Izraeli bola „Sakin“ (meč, šabľa), nie Sakeen.

Po otvorení škatuľky nájdeme dva rámiky plastiku, sáčok s rezinovými dielmi, dve vakuované kabínky, návod v angličtine a štyri strany farebných bokorysov na kriedovom papieri.

Výrobca si uľahčil prácu, pretože rámik z hnedého plastiku obsahujúci krídla pochádza z predchádzajúceho modelu Me109K. Nový rámik s dielmi na Aviu S-199 obsahuje nový trup, dva druhy chladičov, novú vrtuľu s „lopatovými“ listami, vysokú ostruhu a podkrídl'ové 20mm kanóny. Model je negatívne rytý, otrepy sú na rámiku z Me109K, čo je spôsobené pravdepodobne opotrebovaním formy.

Rezinové diely obsahujú kokpit vrátane bočných panelov, kolesá hlavného podvozku, podtrupový závesník a ďalšie vonkajšie detaily. Rezinové diely sú veľmi čisto spracované.

Škoda, že všade nakreslená ochrana hlavy v prekryte nie je súčasťou modelu, bude treba si ju dorobiť.

Návod má 4 strany a na stavbu modelu je dostatočný. Je však

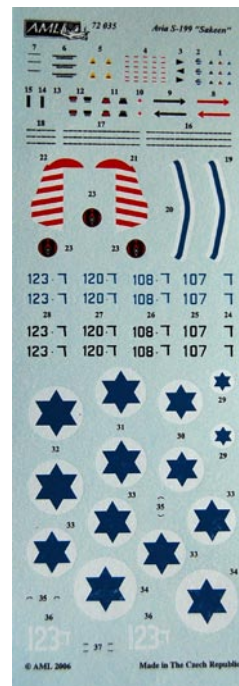

potrebné sa rozhodnúť pre konkrétnu verziu, keďže Avie v Izraeli lietali ako s chladičom, tak aj s výmenníkom tepla, obidve umiestnené pod motorom mierne vpravo. Predná strana zobrazuje pôdorysy rámkov, rezinové diely a za čo je potrebné AML pochváliť, tabuľku farieb podľa Federal Standard a 4 výrobcov (Humbrol, GSI, Lifecolor a Agama). Bohužiaľ jediná neprehľadnosť tohto plánu spočíva v tom, že je poskladaný opačne, t.j. strana č.1 je na strane č.4. Asi tým chcel výrobca poukázať na aký trh je model prednostne určený.

Dekály sú klasika AML, Sú určené na štyri verzie a obsahujú všetky základné popisky na Aviu. Písmená sú v dvoch farbách – čierne a modré.

Ďalším veľkým „plus“ je priložený štvordielny bokorys zobrazujúci 4 Avie Izraelského letectva. Bohužiaľ čísla popisiek nie sú spojené s určenými popiskami, čím sa ich umiestnenie na model stáva tvrdším orieškom. Na Avii

Inbox

D.123 v kamufláži nie je uvedené jej sfarbenie.

Hodnotenie:

Model je veľký krok dopredu oproti starému KP. Škoda, že aspoň jedna dekálová verzia nie je československá, aj keď izraelské verzie sú historicky zaujímavejšie.

Miroslav Mariáš

Publikácia HT Model špeciál No. 914 Messerschmitt Bf 109 F - G-4

Miroslav Mariáš

Nová publikácia HT Model špeciál na Messerschmitty 109 verzií F až G-4 pokračuje v nástupnom trende tejto edície. Publikácia má 170 strán (!!) a je vydaná na kriedovom papieri formátu A4. Nájdeme tu množstvo fotografií, peroviek a farebných bokorysov.

Obálka reprezentuje danú edíciu, je prehľadná a upúta na prvý pohľad. Na vonkajšej strane sú vpredu aj vzadu farebné fotografie, na vnútornej strane farebné bokorysy. Po jej otvorení sme zavalení textom a množstvom obrázkov.

Ako prvé nasleduje rozdelenie a stručný popis jednotlivých verzií Friedricha (F-0 až F-6) a Gustava (G-0 až G-4, plus dvojmiestna verzia G-12). Základné technické údaje a zoznam múzeí a prispievateľov do publikácie.

K farebnej fotografii Bf109 od JG53 Pik As na obálke chýba popis. Možno aj je niekde uvedená, ale v tom množstve textu a obrázkov som ju jednoducho nenašiel. To isté platí pre zadnú stranu obálky. Tým sa dostávam možno k jedinej slabine publikácie, a to jej prehľadnosti. Pri 170 strán by určite stálo za to jednu stranu „obetovať“ na úvod, tiráž, a obsah.

Nasleduje nespočetné množstvo peroviek jednotlivých častí, systémov a podsystémov. Je vidieť, že autor si dal dosť veľkú prácu a všetky perovky sú vy-

čistené a upravené. Perovky sú doplnené množstvom fotografií, či už dobových alebo dochovaných kusov z rôznych múzeí. Kvalita obrázkov a peroviek je v porovnaní s predchádzajúcimi publikáciami na FW190 a Pe2 vyššia.

Hlavná časť publikácie, cca 130 strán, je však venovaná detailnému popisu jednotlivých častí lietadla, a to hlavne obrázkovou formou. Najprv je predstavený kryt kabíny, nasledujú kokpit, inštalácia a popis zbraní v trupe MG17 a MG FF a pod krídlami MG151/20. Nasledujú rôzne pohľady na motor DB601E/N na Friedricha, jeho inštalácia do trupu, tropické filtre, palivová, chladiaca, a olejová sústava a ovládanie motora. Pri sústavách by sa zišli ich popisy aj inak ako v švabachu v nemčine, skôr som hádal, ktorá je ktorá (to je myslím ďalšia výhrada pre väčšinu popisov k perovkám). Nasledujú perovky a fotografie na motor DB605A-1 pre verzie G-1 až G-4, a jeho inštaláciu v trupe.

Trup je popísaný zvnútra aj zvonku vrátane krytiel a umiestnenia ovládacích tiahliel v trupe. Sú rozkreslené a nafotené jednotlivé systémy, ako palivová sústava, pretlakovanie kabíny, kyslíková sústava, rádioinštalácia, fotografické kamery pre prieskumné verzie, prídavná nádrž, závesníky, chvost, krídlo, podvozok, vrátane skúšok krytého podvozku a prídavného podvozku FiSk199.

Nasleduje 20 strán fotografií verzií F, G-1 až G-4, a G-12 rozdelené podľa používateľov, vrátane korisných strojov USAF, VVS a RAF. Jednotlivé fotogra-

fié obsahujú iba zdroj, odkiaľ pochádzajú. Škoda, že k nim nie sú popisné texty. K fotografiám 9 dochovaných alebo prestavaných Friedrichov a prvých Gustavov je stručný popis histórie týchto lietadiel. Výkresy obsahujú rez Bf109F-2 a F-4/G-2, a dva nitovacie výkresy na Bf109F-4 a G-2.

Posledná časť publikácie je 10 strán farebných bokorysov podľa priložených fotografií obsahujúcich celkovo 50 lietadiel spojencov Luftwaffe, korisných strojov a Bf109G-12 Luftwaffe.

Záver:

Publikácia HT Model špeciál na Messerschmitt Bf109F – G-4 obsahuje v kope asi všetky obrázkové poznatky na tieto lietadlá. Ak si chcete postaviť model Messerschmittu Bf109F a G, či už detailný, plne odkrytovaný, alebo len zo škatuľky, táto publikácia veľmi pomôže pri jeho stavbe. K tomu treba pridať zaujímavé a často exotické bokorysy. Túto publikáciu odporúčam naozaj každému.

Knihu na recenziu poskytla firma HT Model, dovozca značky Revell do SR.

USS Gato

Výrobca: Revell

Mierka: 1/72

Rok: 2007

Novinka firmy Revell pre rok 2007 sa mi do rúk prvýraz dostala v marci. Kvalita, ale hlavne veľkosť modelu ma doslovne ohúrila. Diely impozantného modelu sú odstreknuté do šedého plastu, dokonale vylisované. Paluba, telo ponorky a aj veža sú preplnené detailami, s nádhernou kombináciou pozitívneho a negatívneho rytia dávajú

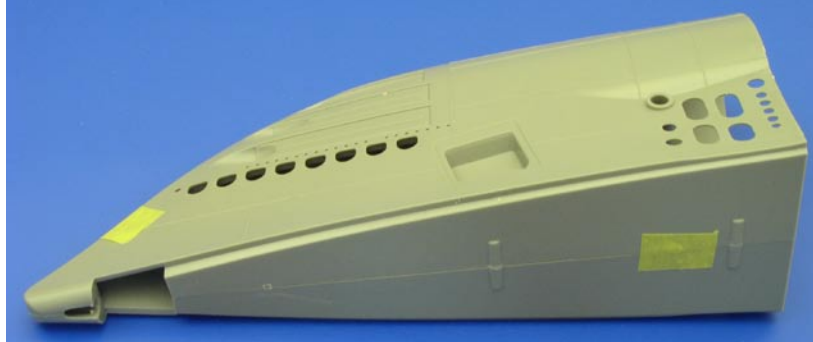
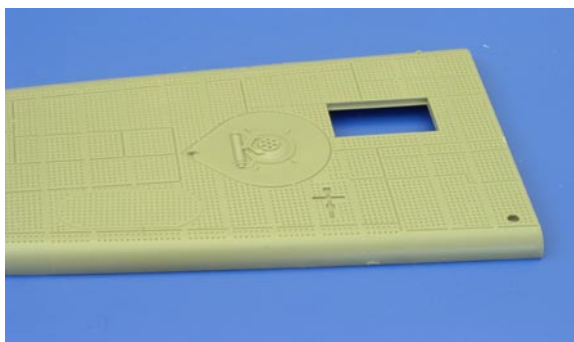
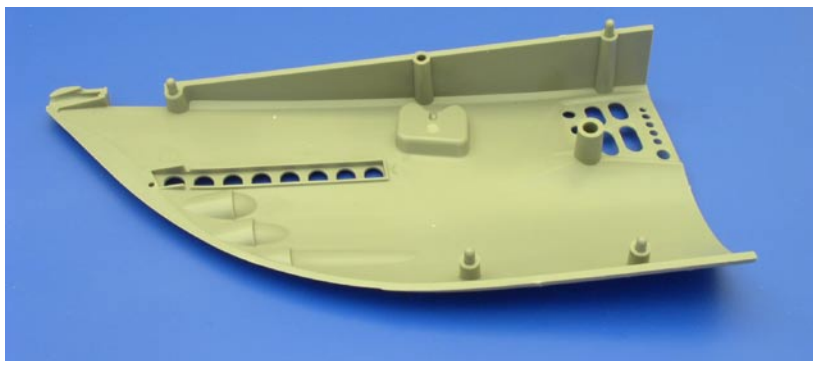
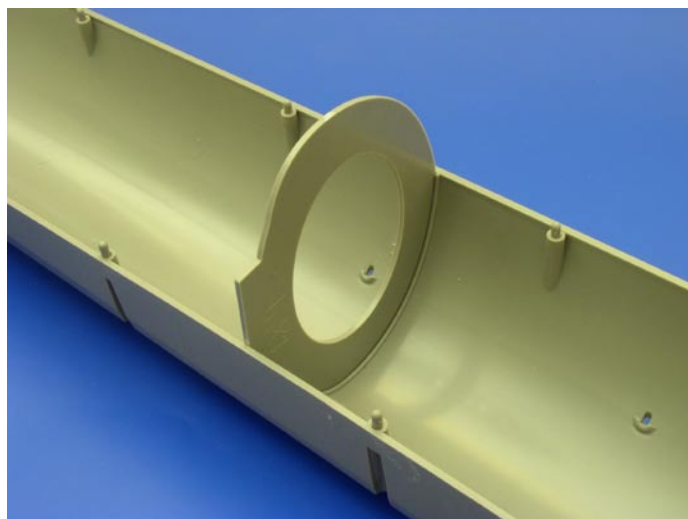
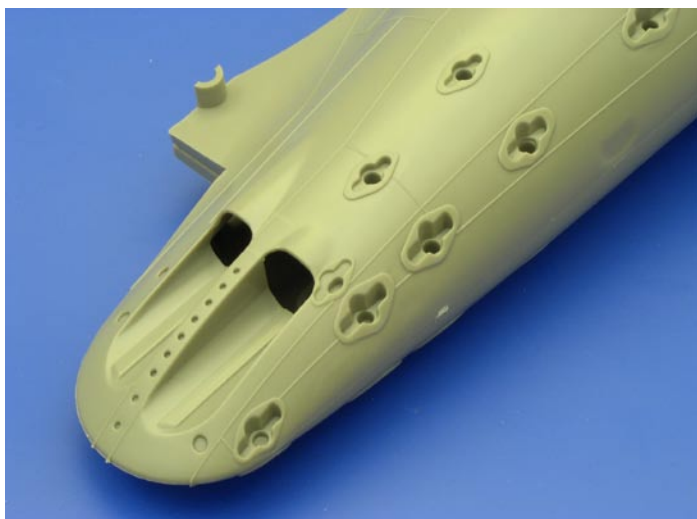
základ pre stavbu americkej ponorky z druhej svetovej vojny, ktorej bolo vyrobených celkovo 77 ks.

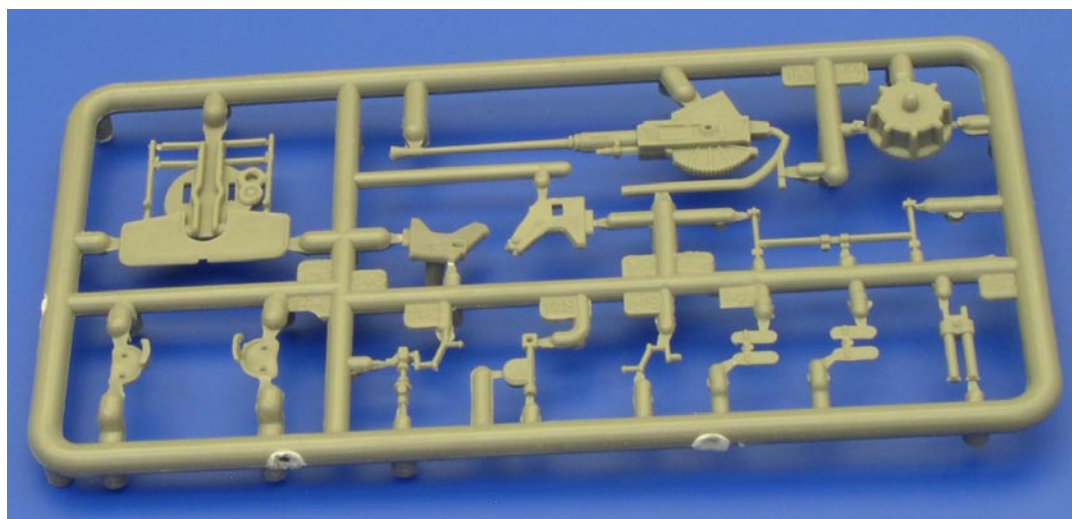
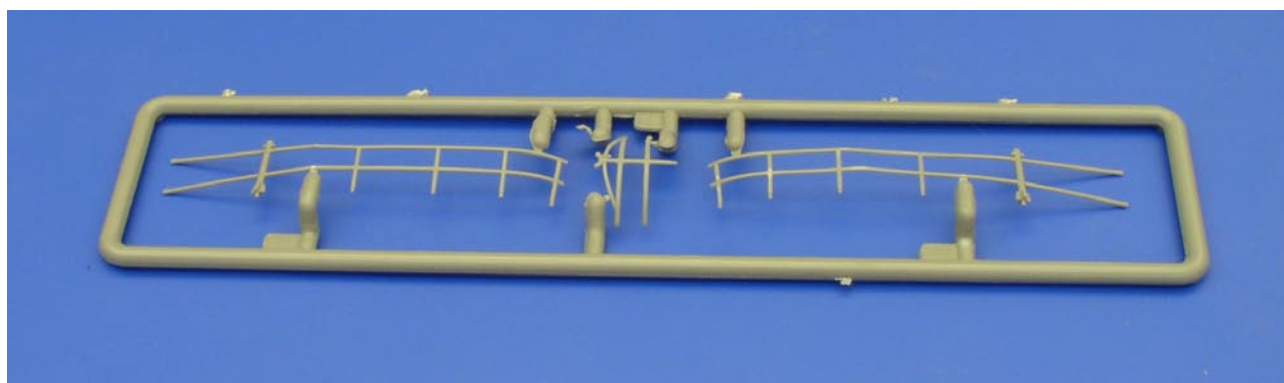
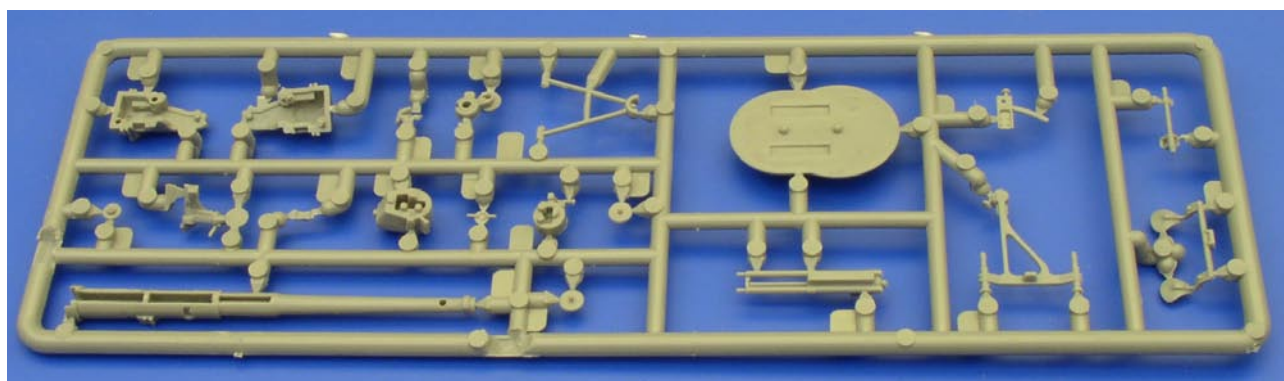
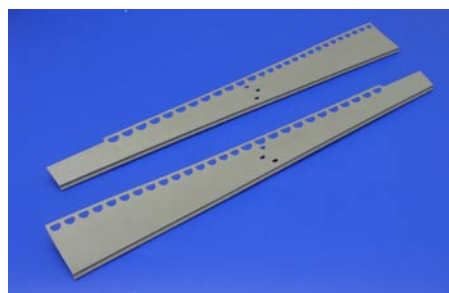
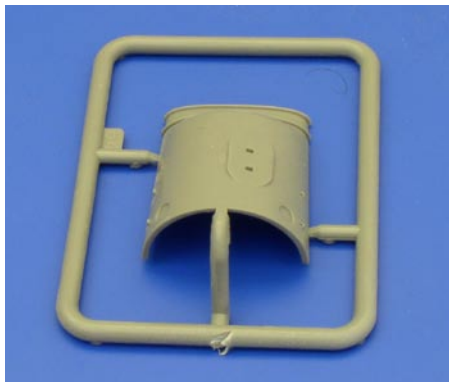
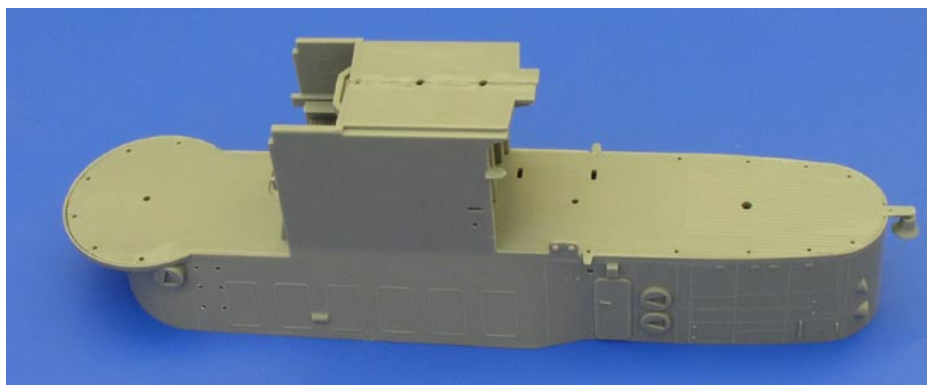
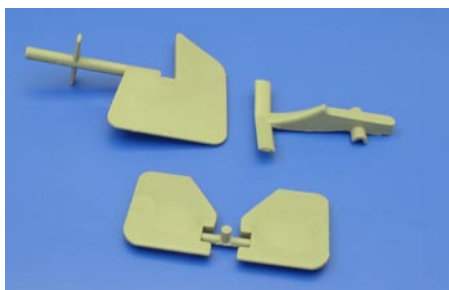
Nikdy v ostatnej dobe som nemal v pláne stavať lode alebo ponorky, ale akonáhle som zbadal Gato, bolo rozhodnuté, že si to vyskúšam. Moje terajšie rozhodnutie ma úprimne teší, som bohatší o nové skúsenosti,

Veľkosť modelu je 132 cm, výšku odhadujem približne na 40 cm. Model obsahuje dekály, podstavec, prehľadný návod a niekoľko dekátov. Ku kvalite stavebnice nie je čo dodať, je naozaj bezchybná, ako sa na dnešnú dobu patrí.

Tomáš Juriga

Podrobný článok o stavbe modelu nájdete v ďalšom čísle Magazínu

Azur 1/48

Tomáš Juriga

V ostatnom čase som sa rozhodol, že si postavím ďalšie francúzske lietadlo z druhej svetovej vojny. V mojich zásobách mám niečo vyše 450 nepostavených modelov. Výber padol na VG-33, ktorý som vo svojej zbierke vlastnil približne 2 roky. Po modeli D-520 prišiel na rad Arsenal.

Model je short-run a má vákuovanú kabínu. Je veľmi nepresný, stavebný návod je neprehľadný. Jediná kvalitná časť zo stavebnice sú dekály, s ktorými sa pracovalo bezproblémovo a mali výbornú kryciu schopnosť. Stavbu som začal vlepéním resinového kokpitu do trupu. Po drobných úpravách sedačky, prístrojovej dosky som nastriekal kokpit tmavou šedou, farbami Valejjo som namaľoval drobné detaily. Ako celok som kokpit

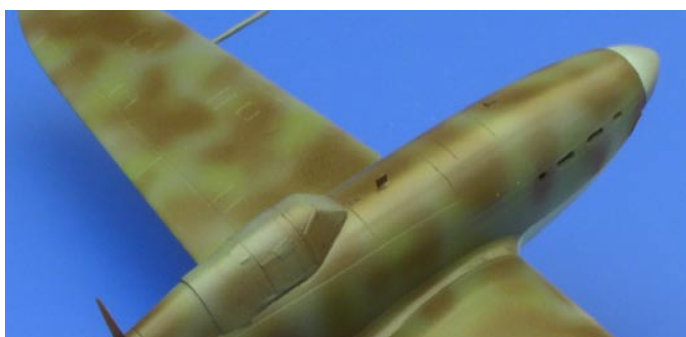
tieňoval olejovou farbou od tieňom umbraprirodna.

Po zlepení polovic trupu a krídel som začal s tme-

lením. Dlhú dobu som nelepil tak nepresný model. Nepasovali spoje ako krídlo-trup, výškovky-trup a ani podvozkové nohy do podvozkových šachtiet. Každú časť modelu bolo potrebné tmeliť a opakovane brúsiť. Medzi krídlom a trupom vznikli široké medzery, ktoré som vyplňal sekundovým lepidlom. Potom nasledovala vrstva Gunze Mr. Surfacer 1000, ktorý zjednotil nekvalitný povrch.

Celý model je nastriekaný farbami Aeromaster, ktoré som opäť riedil destilovanou vodou. Použil som lak Marabu, ktorý som riedil riedidlom S-6006. Pri tejto kombinácii vznikol dokonale hladký povrch a odteraz už budem asi používať iba laky Marabu.

O chvíľu ma čaká stavba ďalšej „štvrtky“, opäť od firmy Azur, takže už teraz si pripravujem veľa nervov a tmelu. Bude to Latecore. O tom až niekedy nabudúce..

EUROCOPTER EC-145 "ADAC"

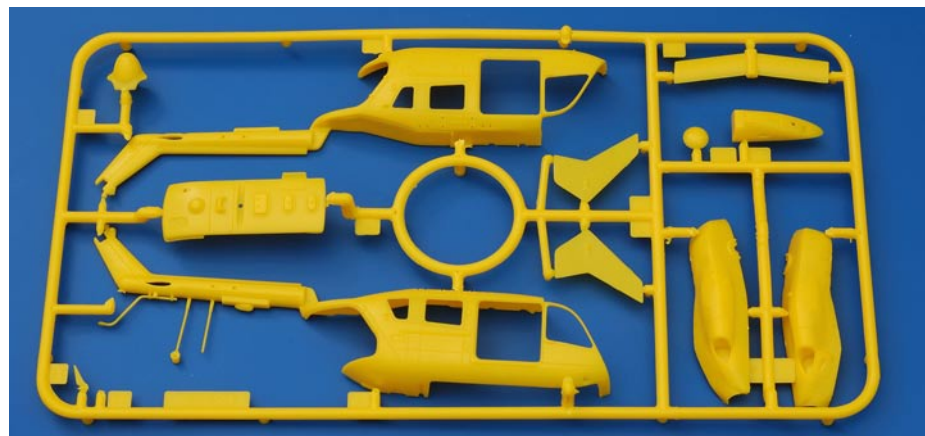
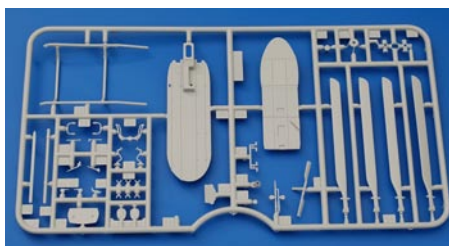
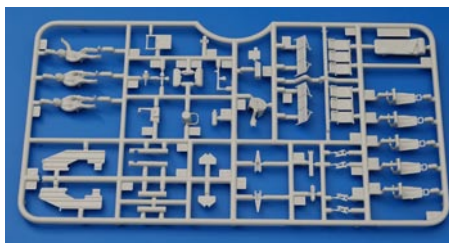
Výrobca: Heller (F)

Mierka: 1/72

Rok: 2006

Cena: 243 Sk

Tento model bol pre mňa skutočne veľkým prekvapením a to hneď z niekoľkých dôvodov. Úplne tým prvým bol fakt, že je to ozajstná novinka, tj. z nových foriem, francúzskeho výrobcu modelov. Po druhé tým, že model tohto istého stroja a v tejto istej mierke a taktiež ako novinku z nových, ale iných foriem na trh uviedol aj iný výrobca - Revell. A po tretie, no ako najdôležitejšie, je samotná kvalita stavebnice - už po letmom prezretí si dovoľím povedať, že je to to najlepšie, čo som od Helleru doteraz videl!

V škatuli nájdeme štyri rámčeky so stavebnými dielmi. Trup a jemu pridružené základné diely sú vyhotovené priamo zo žltého plastu. Details sú naznačené jednak rytím a jednak aj nad povrch vystupujúcimi nitmi. Ďalšie dva rámčeky, už v štandardnom, sivom vyhotovení obsahujú okrem súčiastok rotora a podvozku, hlavne vybavenie interiéru vrtuľníka, ktoré je skutočne veľkorysé a detailne a jemne vyhotovené. Posledný, štvrtý rámček, je „sklenenou“ záležitosťou. Snaha o vypuklé okná ale spôsobuje efekt lupy.

Stavebný návod hodnotím veľmi pozitívne, je veľký, podrobný a prehľadný. Set dekátov obsahuje to najnutnejšie pre jeden stroj nemeckého ADAC-u.

Letmé zostavenie polovín trupu, krytov motora a presklenia predka kabíny dáva tušíť pohodovú stavbu. Bohato vybavený interiér a možnosť otvoriť ako obe bočné odsúvacie dvere, tak aj zadné nakladacie, pôsobia naozaj lákavo. Tak hurá do toho, jasne žltý stroj vynikne v každej zbierke.

Vlado Begera

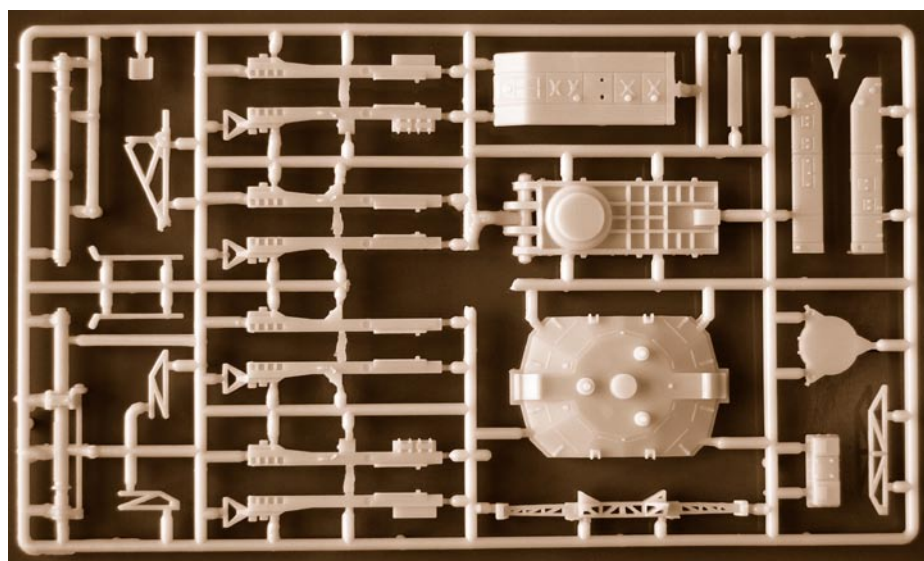
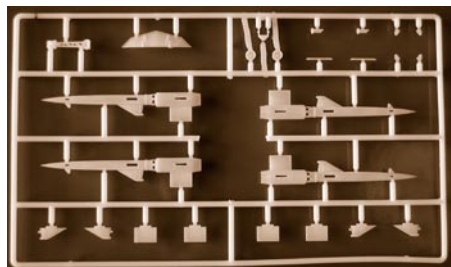
Zenitno-raketný komplex S-125 Neva Gran 1/72

Do zbierky modelov protiletadlových systémov Slovenskej armády pribudol ďalší, dlho očakávaný model. S-125 Neva (v kóde NATO SA-3 Goa) je protiletadlový systém sovietskej proveniencie zavedený od roku 1961 do výzbroje sovietskej armády a následne do armád Varšavskej zmluvy a ďalších spriatených zemí Sovietskeho zväzu. Od polovice sedemdesiatych rokov bol vo výzbroji československej armády, neskôr v českej a aj v slovenskej armáde. Bol nasadený vo vietnamskej vojne, v arabsko-izraelských vojnách, ale aj v Perzskom zálive a v Juhoslávii.

Dvojdielna škatuľka je z tenkého papiera. Na prednej strane je obrázok odpaľovacej rampy niekde v púšti.

Po otvorení v nej nájdeme tri rámiky z bieleho, jemne priesvitného plastiku, návod v ruštine a v angličtine a dekály. Jeden rámik obsahuje 27 dielov na zostavenie odpaľovacej rampy pre štyri rakety. Ďalšie dva rámiky sú totožné a obsahujú vždy po dve rakety. Výlisky so veľmi čisto spracované, majú jemné negatívne rytie

Návod má 8 strán a je dostatočne prehľadný. Na prednej strane je rovnaká fotografia ako na škatuli a stručný popis vývoja a nasadenia systému. Na zadnej strane je pôdorys rámkov, sfarbenie modelu a zobra-

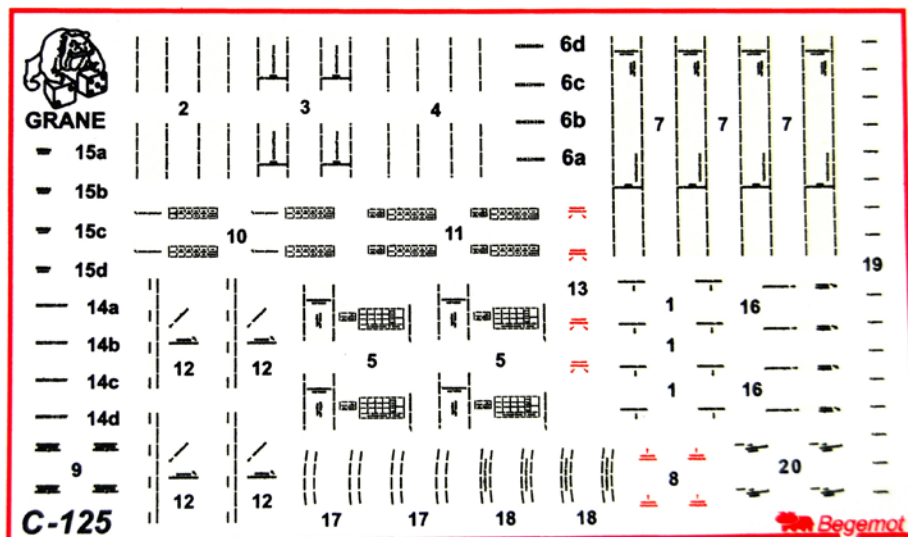

zenie rakiet zo všetkých 4 strán s umiestnením dekátov. Dekály Begemot obsahujú popisky na rakety. Majú jemný žltý nádech takže bude treba použiť silnejšie vodičky na rozpustenie laku.

Hodnotenie:

Jediný model protiletadlového systému S-125 Neva je vítaný doplnok do zbierok malej techniky.

Miroslav Mariáš

Airbus A321 CZECH AIRLINES (dekály)

Výrobca: BOA (CZ)

Mierka: 1/144

Rok: 2007

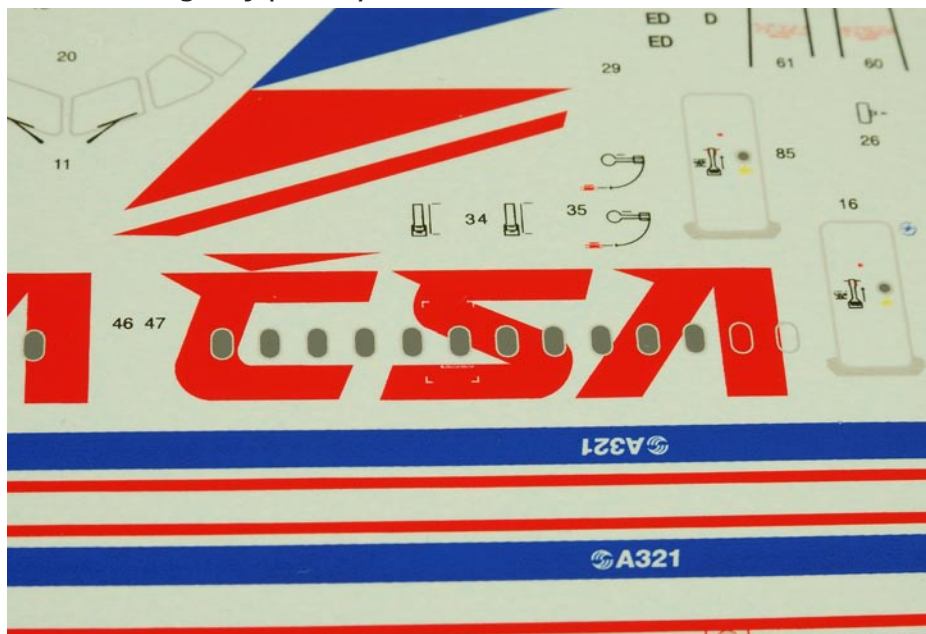
V polovici roku 2005 národný letecký dopravca Českej republiky - České Aerolínie (ČSA) - do svojej flotily zaradil dva stroje nového typu Airbus A321. Nejedná sa ale o novo vyrobené lietadlá. Obe boli skompletizované v závode v Toulouse v roku 1997 pod sériovými číslami 674 a 684 a dodané Air France s pridelenými imatrikulačnými značkami F-GTAA, F-GTAC. V roku 2002 boli prenajaté do Kanady, dopravcovi Air Canada. Rovnako formou leasingu sa nakoniec dostali k ČSA, kde sú nasadzované hlavne na charterovú dopravu. Dostali registrácie OK-CEC a OK-CED a krstné mená Havlíčkův Brod a Nové město nad Metují.

Brnenská firma BOA - Bodeček agency sa veľmi rýchlo etablovala medzi výrobcami modelárskych dekálů pre dopravné lietadlá v mierke 1/144 a to

hlavne kvôli vysokej ich kvalite. Je zrejmé, že neustále rozširovanie katalógovej ponuky dáva

jasne najavo, že táto časť modelárskeho trhu nie je vonkoncom tak nezaujímavá, ako by si

mnohí mysleli.

Dekály sú určené pre modely Revell, ktoré sú bežne dostupné. Aršíky sú tento krát, kvôli veľkosti lietadla, dva. Farebný návod je špičkovou pomôckou. Z predošlej skúsenosti viem, že s obtačkami sa pracuje vynikajúco a tak ich neostáva iné, než každému záujemcovi o tento sektor modelárstva odporučiť.

Vlado Begera

Mirage IIICJ / Reconnaissance

Výrobca: AML (CZ)

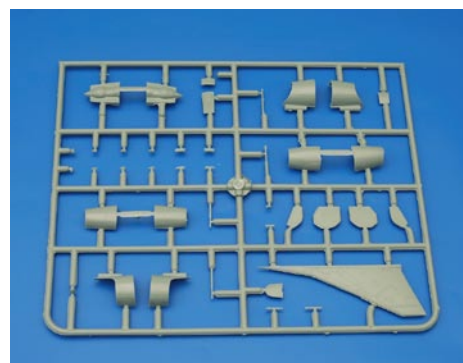
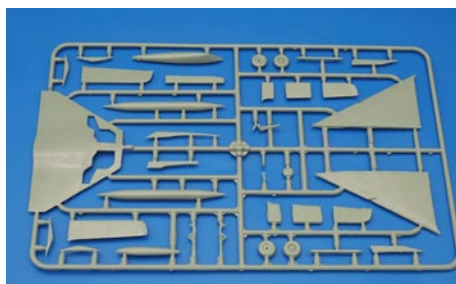
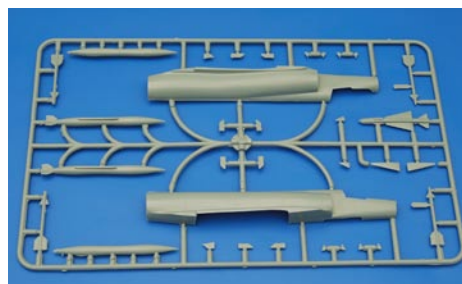
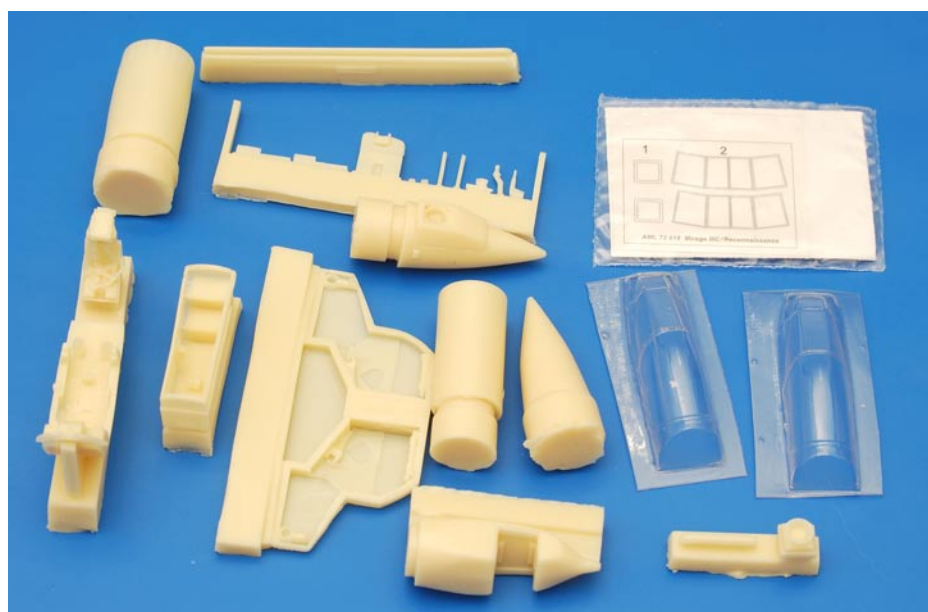
Mierka: 1/72

Rok: 2005

Cena: 505 CZK

Český výrobca modelov AML veľmi šikovne využil úspešné etablovanie svojho modelu Mirage III medzi modelármi, rozšírením o zaujímavú izraelskú prieskumnú verziu. Známe a vydarené základné

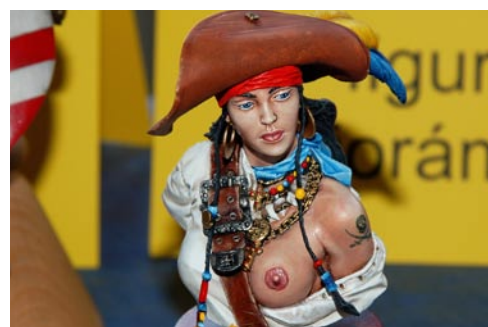
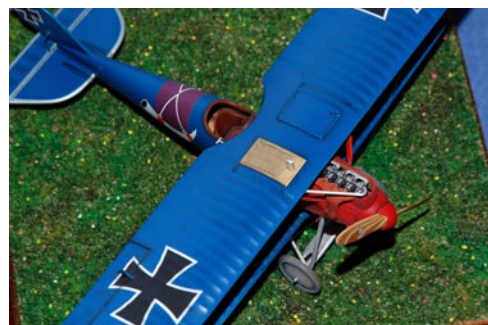
plastové diely sú opäť doplnené odliatkami s rezinu, avšak značne obmenenými. Obsahujú inú trysku motora a dva typy prieskumného „čumáku“ (TARMIL a TZNUIT). Zostal aj radom obyčajný, naň zas nadväzujú nové

kamufláže. Je ale škoda, že obe ponúkané prieskumné verzie zachytávajú len stroje s nosom typu Tznuit, čím sa výskyt vybavenia typu Tarmil v stavebnici stáva trochu nelogickým krokom.

Celkovo možno stavebni-
cu po prvom prehliadnutí hodnotiť veľmi pozitívne a už sa teším na jej stavbu.

Vlado Begera

MODELLBRNO 2007 - 23.6.2007

PLASTIC SHOCK 07 - 24.2.2007 Malacky

PÁČIL SA VÁM NÁŠ MAGAZÍN?

ALEBO NEPÁČIL?

MÁTE OTÁZKY?

NÁPADY?

POSTREHY?

NAPÍŠTE NÁM!

magazin@kpmb Bratislava.sk